

# «HET BRUIJSEL»



**VOGELWACHT**

**UDEN E.O.**



# Wat doet Vogelwacht Uden?



\* **Vogelwacht Uden e.o. is een actieve, zelfstandige vereniging die zich inzet voor alle in de vrije natuur levende vogels. Zij doet dit door middel van gezamenlijke activiteiten, zoals:**

- Publiekswandelingen in het Udense Maashorstgebied.
- Excursies naar prachtige natuurgebieden in Nederland.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubhuis, De Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor jong en oud.
- Lezingen voor scholen en verenigingen etc.
- Voorlichting op tentoonstellingen.
- Publicaties in diverse media en tijdschriften.

\* **Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijk hulp aan de vogels door:**

- Plaatsen en onderhouden van nestkasten.
- Wintervoeding (in geval van strenge en langdurige vorst).
- Herstel en beheer van natuurgebieden in de directe omgeving.
- Beheer en onderhoud van de oeverwaluwanwand op Hemelrijk.
- Plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.

\* **Verder werkt Vogelwacht Uden e.o. samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:**

- Inventarisaties, zoals het B.M.P. (Broedvogel Monitoring Project), wintervogeltellingen en het trekvogelproject.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de Vogelwet.

\* **Andere activiteiten zijn:**

- Het onderhouden van het gezamenlijk onderkomen t.b.v. de stichting Kinderboerderij, het I.V.N. - afdeling Uden en Vogelwacht Uden e.o.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- Het deelnemen aan het V.L.U. (Vrijwillig Landschapsbeheer Uden). Een en ander in samenwerking met het I.V.N.
- Het uitgeven van een eigen clubblad, "Het Bruujsel".

\* **Lidmaatschap en inschrijving:**

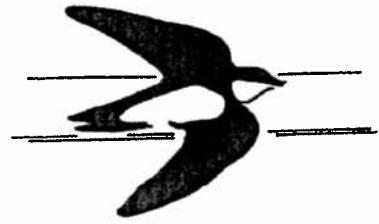
- De jaarcontributie bedraagt f 25,= per persoon.
- Gezinsleden betalen f 10,=
- Het eenmalig inschrijfgeld bedraagt f 5,=
- Per gezin ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujsel".

\* **Voor inlichtingen en lidmaatschap:**

- Secretariaat: Jan-Willem Hermans, Broekmorgen 28 - 5401 PK UDEN,  
Telefoon: 0413-269804



# VOGELWACHT UDEN E.O.



- Voorzitter** : Peter Wienbelt  
Den Brier 112, Uden  
Tel.: 0413-330758
- Secretaris** : Jan-Willem Hermans  
Broekmorgen 28, Uden  
Tel.: 0413-269804
- Penningmeester** : Bart Gevers  
Hornstraat 6, Uden  
Tel.: 0413-260613
- Bestuursleden** : Piet van der Voort, Jan van Bergen en Mark Poulussen.
- Bank** : ABN-AMRO Uden rek.nr.: 60.99.68.254

---

## "HET BRUUJSEL"

---

Een orgaan van Vogelwacht Uden e.o.

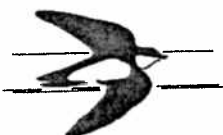
- Redactie** : Margreet Hoefnagels, Anita van den Acker,  
Rianne de Groot, Jan-Willem Hermans, John Hermans,  
Aad van Toor, Don-Alexander van Bergen en Peter Noy.
- Redactieadres** : Peter Noy  
Eikenwal 186, Uden  
Tel.: 0413-251691
- Tekeningen** : Archief en tijdschriften.
- Typewerk** : Rianne de Groot en Anita van den Acker.
- Druk/Verspreiding** : Theo Thijssen en Wim Hoefs.  
(met medewerking van basisschool "De Palster")

---

"HET BRUUJSEL" verschijnt 4x per jaar in een oplage van 125 exemplaren

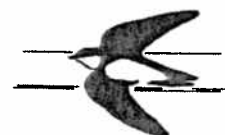
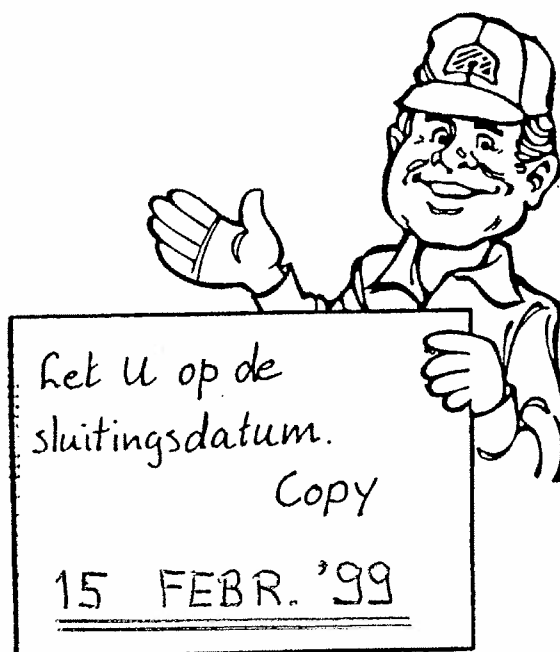
---

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven.



## Het Bruujssel, nummer 4, 1998

Colofon .....	Redactie	1
Inhoudsopgave .....	Redactie	2
Mededelingen Redactie .....	Margreet Hoefnagels	3
Mededelingen Bestuur .....	Jan-Willem Hermans	4
Herfstexcursie Vlieland 1998:		
Inleiding .....	Peter Noy	6
Zaterdag, 17 oktober .....	Sandra van de Burgt	7
Zondag, 18 oktober .....	Cor van Bree	8
Maandag, 19 oktober .....	Gé, Jan en William	9
Dinsdag, 20 oktober .....	Tiny van de Elsen	11
Woensdag, 21 oktober .....	Jopie Jonkers	12
Waargenomen vogels Vlieland .....	Jan Verhoeven	13
Overleg met Staatsbosbeheer .....	Jan-Willem Hermans	14
Bijzondere vogel op Eerste Kerstdag! .....	Adrie Nijssen	16
Atlasproject Broedvogels (SOVON) .....	Peter van de Braak	17
Bijzondere Waarnemingen .....	Peter van de Braak	17
Vogel onder de loep ... De Slobeend .....	Pedro van den Acker	18
Vogelwacht - Winkel .....	Aad van Toor	19
In gesprek met ... Sandra van de Burgt .....	Margreet Hoefnagels	20
Vogelen op de Pier en in de Oostvaardersplassen .....	Jan-Willem Hermans	22
Wetenswaardigheden ... ..	John Hermans	24
De Kerkuil in onze omgeving, een terugblik .....	John Hermans	26
Het eerste jaar zit er op!! .....	Piet van der Voort	28
Advertenties .....	Bestuur	30



## Mededelingen Redactie

Laten we beginnen met iedereen een heel goed 1999 te wensen. Mét de wens dat alle leden dit mooie laatste jaar van de eeuw zich minstens bij één activiteit laten zien. Dan ervaren we weer eens wat een leuke, interessante mensen lid zijn van onze club. Misschien is dat ook een aanleiding om in het nieuwe millennium weer echt actief te worden. Want zeg nou zelf: ogen om vogels waar te nemen heb je nooit genoeg. Als er dan ook nog mensen zijn die enthousiast over hun belevenissen in ons Bruujssel willen vertellen, dan zijn wij helemaal gelukkig.

Begin maar eens de verslagen te lezen van de herfstexcursie naar Vlieland, afgelopen najaar. Onze redacteuren aldaar hebben weer mooie verhalen voor het Bruujssel geschreven; Sandra van de Burgt, Cor van Bree, Jan van den Tillaart, Tiny van de Elsen en Jopie Jonkers. Jan-Willem Hermans is tussen Kerst en Nieuw met enkele anderen naar de Pier van IJmuiden geweest. Hij doet in dit blad verslag van zijn belevenissen. Ook de werkgroepen laten zien dat het goed is om actief te zijn. Je vindt de (jaar)verslagen van de werkgroepen Stootvogels door Piet van der Voort. De werkgroep Uilen door John Hermans en van de werkgroep Nestkasten lukt het maar niet om daar een verslag(je) van te krijgen. Jammer, misschien de volgende keer beter! Bedankt voor al het werk!!

Jan-Willem Hermans vertelt wat het bestuur op de lever heeft. Ook doet hij verslag van de bespreking met Staatsbosbeheer met betrekking tot het beleid van het begrazingsgebied. De Vogelwacht wil meer samenwerking en meer invloed; alles in goed overleg. Uiteraard ontbreekt de rubriek Wetenswaardigheden dit keer niet. John heeft weer diverse kranten en tijdschriften voor ons uitgeplozen. Let dit keer ook eens op de vernieuwde Vogelwacht-winkel van Aad van Toor. Voor koopjes moet je bij hem zijn!

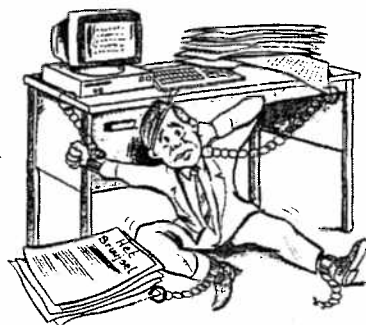
Het VLU is een hardwerkende groep. Zij hebben dan ook altijd wat te vertellen en wij ruimen graag plaats voor hen in. Peter van de Braak is weer in zijn computerbestand gedoken voor wat bijzondere waarnemingen en om wat te vertellen over de inventarisaties op de Maashorst.

Natuurlijk hebben we weer een vogel onder de loep genomen. Het is deze keer de Slobeend, waarbij Pedro van den Acker wat feiten over dit beestje bij elkaar heeft gezocht. In gesprek was ik met Sandra van de Burgt, een nieuw lid van onze club die zeker wil genieten van de meerdaagse excursies.

We hebben ons niet kunnen houden aan ons voornemen om elk jaar vier Bruujssels uit te brengen. Vandaar dat deze editie ietwat vertraagd in de brievenbus valt. We doen ons best, maar het leven zit vol leuke en nodige dingen die ook onze aandacht en tijd vragen. Maar we gaan toch proberen om zo dicht mogelijk bij ons streven te blijven. Met al die hulp moet dat toch zeker lukken. Veel leesplezier en wij zien uit naar jullie eerste vogelbelevingen van dit jaar. Schrijf ze op en laat iedereen meegenieten.

Namens de Redactie,  
Margreet Hoefnagels.

**P.s.:** Vogelbescherming Nederland bestaat dit jaar 100 jaar. Kijk naar TV, want ze vieren het!



# Mededelingen Bestuur

## Negentien - negen - en - negentig!!

Vanaf deze plaats wenst het bestuur iedereen een gezond en uiteraard vogelrijk nieuw jaar toe. Hopelijk dat het enthousiasme binnen de vereniging alleen nog maar uitgroeit. Er staan een heleboel dingen dit jaar te gebeuren. Enkele hiervan worden hieronder reeds vernoemd.

## Nieuwe leden

Ook de afgelopen periode kunnen we enkele nieuwe leden begroeten. Van harte welkom, kijk eens rond binnen de vereniging, er kunnen nog steeds actievelingen gebruikt worden in de werkgroepen.

## Kynologenclub

De gemeentelijke plannen om langs de Grensweg deze club een nieuw onderkomen te geven zijn door de provincie niet akkoord bevonden. In dit geval wil de provincie de ecologische verbindingzone niet verder aantasten. Vogelwacht Uden is content met deze beslissing, wat niet wegneemt dat we hopen dat de kynologenclub snel een nieuwe locatie binnen de gemeente krijgt toegewezen.

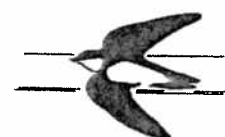
## Aanpassingsinrichting tracé A50

In reactie op de door ons ontvangen nieuwsbrief van de A50 commissie:

"De A50 wordt de komende jaren aangelegd. Dit veroorzaakt snij- en omrijshades voor de landbouw. Diverse agrariërs in de genoemde tracé-zone raken grond kwijt. Het is de bedoeling deze knelpunten op te heffen. Ook gaan natuurwaarden verloren door de aanleg van de nieuwe weg. Die moeten gecompenseerd worden met nieuwe natuurelementen. Rijkswaterstaat heeft het initiatief genomen tot het aanvragen van een aanpassingsinrichting. De Provincie wil bovendien dat de aanpassingsinrichting oplossingen biedt voor andere problemen in het gebied. Het gaat hierbij om het aankopen en voor de natuur inrichten van gronden rond de wijstgronden bij Uden (ecologische hoofdstructuur). Een ander doel is het zo mogelijk aanleggen van ecologische verbindingen. Ook het aanpakken van verdrogings- en vernattingsproblemen, het opheffen van overige verkavelingsknelpunten en het aanbrengen van verbeteringen voor wandelen en fietsen zijn mogelijk".

Voor de organisatie van de aanpassingsinrichting is deze zomer de landinrichtingscommissie benoemd. In deze commissie zitten vertegenwoordigers van de meest betrokken partijen: de landbouw, natuur en milieu, Rijkswaterstaat, Waterschap de Aa en de omliggende gemeenten. Mevrouw Van Gorp-van de Ven neemt een onafhankelijke positie in als voorzitter. Namens natuur en milieu hebben Albert van Rosmalen uit Uden en Anja Edwards uit Veghel zitting in deze commissie. Om Albert vanuit Uden te ondersteunen gaan het IVN-Uden en de Vogelwacht een gebiedsvisie opzetten. Het concept is onder leiding van Willem Peters al opgezet. Voor de volgende uitgangspunten gaan Vogelwacht Uden en het IVN-Uden zich inzetten:

- \* Veiligstellen van het wijstverschijnsel op de Wijstgronden welke zo kenmerkend zijn voor dit gebied, door conservering van schoon water "boven de breuk" en verwerving van de reservaatgronden. Vervolgens moeten de Wijstgronden gekoppeld worden via een ecologische verbindingzone aan de Maashorst, Bedafse Bergen en het dal van de Leijgraaf.





- \* Conservering van de stuifduinen van Bedaf door intensieve recreatie te weren en grote activiteiten en evenementen te saneren. Voorts zullen een groot aantal bestaande bospaden moeten komen te vervallen.
- \* Het kwelgebied in het zuidelijke deel van de Meeuwer heide uit agrarisch gebruik nemen. Door verwijdering van de teellaag een optimale kwelsituatie te verkrijgen.
- \* Om verstuuving aan de voet van de stuifduintjes mogelijk te maken zal de begroeiing aan de westzijde van het centrum van de Bedafse bergen laag gehouden moeten worden of volledig omgevormd naar heide.
- \* Aan de noordzijde van de Meeuwerheide moeten de kleine bosopstanden omgevormd worden tot meersoortige naald/loofhoutcultuur en met elkaar verbonden worden door lijnvormige groensingels richting de Nistel te Nistelrode.

### **Overleg Staatsbosbeheer**

Dit overleg vond plaats op 18 november 1998. Verderop in dit Bruijsel het verslag hiervan.

### **Bezorgers**

Ook dit blad en de maandelijkse convocaties worden trouw bezorgd door Wim Hoefs en Theo Thijssen. Zonder zulke actieve leden kan een vereniging niet draaien. Uiteraard zijn er vele leden die binnen de Vogelwacht hun steentje bijdragen, doch Wim en Theo verdienen alle lof, die inmiddels via een klein presentje is overgebracht.

### **Waterschapsbestuur**

In het vorige blad stond een oproep om massaal op de "groene vertegenwoordigers" te stemmen. Voor Willem Peters is dit gelukt. Hopelijk kan Willem met onze stemmen de verdrijving in Brabant een halt toe roepen.

### **Het Bruijsel**

Het is gebleken dat het Bruijsel zeer goed gelezen wordt en zelfs een derde of vierde leven ingaat, getuige de terugkoppeling die ons lid Simon Koopmans recent heeft ontvangen. Het gaat als volgt; Simon geeft het Bruijsel aan zijn zoon Roel, die het blad vervolgens doorgeeft aan de Deumese Vogelwerkgroep. Nadat zij dit hebben uitgepluist komt het Bruijsel op de leesplank van de Jan de Witkliniek terecht om zijn vierde leven in te gaan. Via de Deumese Vogelwerkgroep ontving Simon een bedankkaart met de volgende tekst: *"de complimenten, zeer leesbaar en interssante artikelen, om jaloers op te zijn als Deumese Vogelwerkgroep."*

Namens het Bestuur,  
Jan-Willem Hermans (telefoon: 0413-269804)



# Herfstexcursie Vlieland 1998

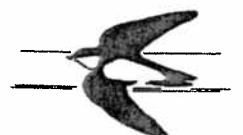
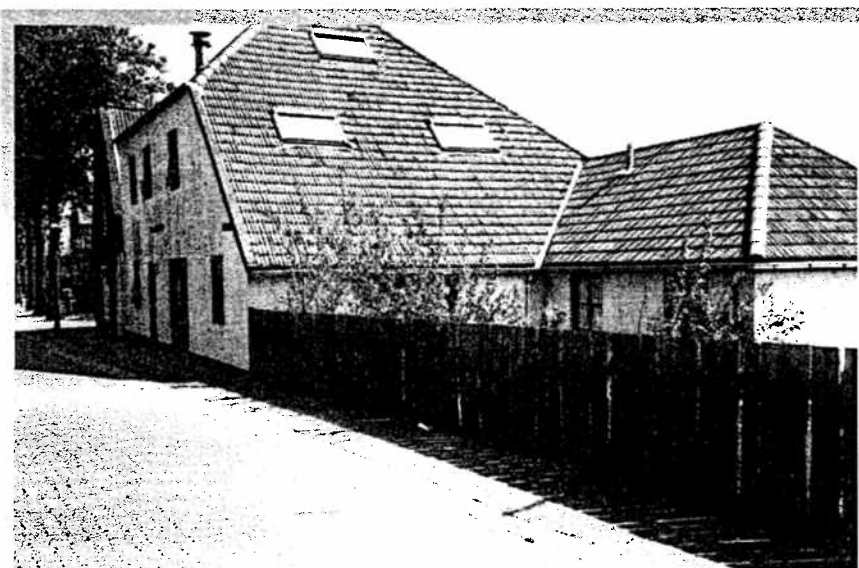
## Inleiding

Op zaterdag 17 oktober 1998 vertrokken vijftientig enthousiaste Vogelwachers in alle vroegte naar Vlieland om daar een vijftal dagen in vakantiehuis "Twest Endt" te verblijven. Gastvrouw Ans van Dijk heette ons van harte welkom en daarbij hoort uiteraard ook koffie bij met een koekje. Voor de statistici onder ons volgen nu de namen: Henk van den Acker, Jan van Bergen, Willie Bergmans, Maria Bekx, Gé van Boxmeer, Cor van Bree, Sandra van de Burgt, Tiny van de Elsen, Jan-Willem Hermans, John Hermans, Wim Janssen, Jopie en Gerrit Jonkers, Simon Koopmans, Chris van Lieshout, Peter Noy, Ria en Noud van de Rakt, Jan van de Tillaart, William van der Velden, Jan Verhoeven, Jeroen van Vliet, Ad van Wanrooy, Peter en Wim Wienbelt.

In tegenstelling tot het voorgaande jaar hebben we ditmaal alle weersomstandigheden meegemaakt; harde wind, regen en stralend weer, zodat we weten dat Nederland een zeeklimaat heeft! Vlieland heeft ongeveer 1.175 inwoners en behoort bij de provincie Friesland. Het eiland telt één dorp, een bescheiden wegennet waarop alleen de auto's van de eilanders mogen rijden en aan de Noordzezijde een strand van twintig kilometer lengte. De belangrijkste bron van inkomsten is het toerisme en het militaire kamp, de Vliehors. Een kleiner aantal inwoners werkt bij Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, de plaatselijke overheid en het onderwijs. Vanaf Harlingen op het vaste land duurt het ruim 1½ uur voordat men in de haven van Oost-Vlieland aanmeert. Van alle Waddeneilanden ligt Vlieland het meest afgelegen van het vasteland. Vlieland is een vogelrijke plek waar zo'n 100 verschillende soorten vogels broeden. Ter hoogte van het Posthuys is het eiland nog geen kilometer breed. Tijdens de vogeltrek volgen een aantal soorten de kustlijn en passeren ze rakelings het Posthuys. Vanaf dit punt kan men de vogeltrek van nabij volgen.

In die vijf dagen hebben we een groot aantal vogelsoorten gedetermineerd, ruim honderd in getal. Hieronder enkele bijzondere, zoals de Slechtvalk, Jan van Gent, Taigaboomkruiper, Baardman (helaas geen -vrouw!) en ..... (lees het zelf in bijgaand overzicht!). Voor de thuisblijvers hebben we weer diverse belevenissen aan het papier toevertrouwd, zodat ook zij iets van deze typische Waddensfeer kunnen proeven. Rest ons om Peter Wienbelt en Piet van der Voort te bedanken voor de goede organisatie. Tot volgend jaar!

Namens de excursiegangers,  
Peter Noy

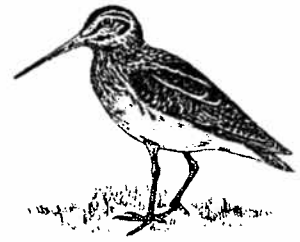


# Verslag Vlieland ... door Sandra

Zaterdag, 17 oktober 1998

Deze keer mag ik, als nieuweling, het spits afbijten. Geëerd met dit heuglijk feit word ik 's morgens om vijf uur (je moet er iets voor over hebben) opgehaald. Het was zeer rustig op de donkere wegen en te vroeg stonden we in Harlingen. Op het dek van de boot aangekomen "genoten" we van de dieseldampen en natuurlijk de vele vogels. Algauw hoorde men kreten als:

*"lieve vrouw te koop", "schrijf niks over m'n verrekijker", "B.B.Z.-tjes", "waarom heeft Clinton een onderbroek aan?", "wil Monica pruim- of pijptabak of wordt het mond- of trekharmonica?"*



Onderweg kregen we bezoek van windkracht 7 en regen en deze gingen met ons mee naar Vlieland. Daar aangekomen zochten we onze fietsen en sparta-med (voor Simon), terwijl de petten in de rondte vlogen, 's nachts deden de kussens dit trouwens ook. Aangekomen bij onze kampeerboerderij richtten we de slaappleatsen in en gaan de natuur in, ondanks de regen en wind. Om een beetje warm en droog te worden gaan we onderweg een restaurantje binnen. Peter Wienbelt leert hier dat als je met een droge broek binnenkomt je met een natte weer naar buiten gaat. Erg snugger was het personeel er niet want niemand wist hoe je apart kon afrekenen en hoofdrekennen hadden ze ook nooit van gehoord.

Ergens onderweg kwamen we de weinig voorkomende kluifjeszwam tegen die nu nog minder voorkomen want Peter Noy wilde dit alles beter bekijken en ging er met z'n maat 46 bovenop staan. Weer aangekomen op ons tijdelijk adres viel bijna iedereen in slaap van de enorme hitte die er binnen was. Wel goed om jas en broek te laten drogen.

Na het eten, verzorgd door de vriendelijke eigenaresse, kwam Jan Verhoeven met een mooie, zelfgemaakte omithologische checklist die iedereen voor zichzelf kon invullen. Tijdens de koffie kwam men tot de conclusie dat *"dement zijn ook voordelen heeft want je kunt je eigen paaseieren verstoppen en in Keldonk woont een tandarts die trekt met z'n been!"* Enkele mensen zochten niet naar bed en gingen stappen tot in de vroege uurtjes.

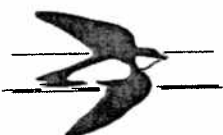
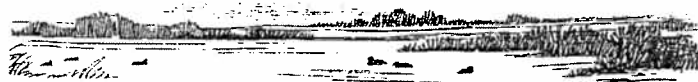
**P.s.:** De cursus rietdekken gaat niet door. Riet is ziek!

Gedicht bij de zee:

*Gabriëlle*

*de zee heeft golven  
de zee is zacht en blauw  
o, Gabriëlle  
ik hou zoveel van jou*

Sandra van de Burgt



# Verslag Vlieland ... door Cor

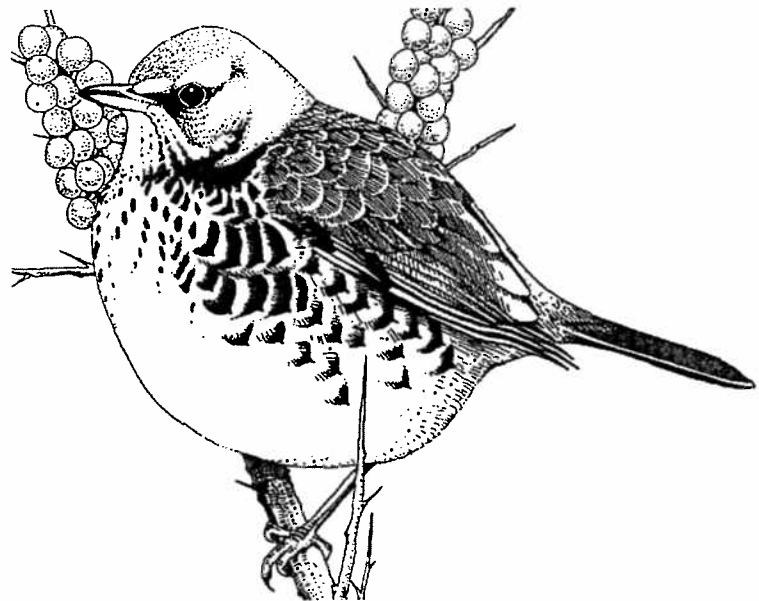
Zondag, 18 oktober 1998

Om half acht word ik wakker en doezel nog wat na. Dan wordt het tijd om op te staan, want om half negen worden we verwacht voor het gezamenlijke ontbijt. Het ontbijtbuffet is goed verzorgd en iedereen is in de gelegenheid meteen een lunchpakket voor deze dag te maken. Als we op de fiets stappen, regent het gelukkig (nog) niet. Een andere groep gaat wandelen. Later die dag treffen we elkaar weer bij de Kroon's Polders. De wandelgroep legt deze dag 22 km af. Mijn petje af voor meneer Wienbelt sr. Ondertussen zetten wij koers richting het Noorden. Bij het strandhotel Seeduyn werpen we een blik over de grote Noordzee. Voorzichtig komen al enkele druppeltjes naar beneden vallen. De wind wordt steeds krachtiger. Het Posthuys is ons volgende doel, maar door de hevige regenval moeten we schuilen. Een lunchhuisje midden in de duinen is het meest geschikt. Bij het Posthuys aangekomen drinken we een lekker kopje koffie en proberen wat te drogen en wat warmer te worden.

De Kroon's Polders liggen op het midden van het eiland. De rest richting westen is één grote zandvlakte, een militair oefenterrein, waar de "vogels" uit Volkel in zo'n tien minuten naar toe vliegen. We horen nog een vreemd vogelgeluid. Op het eiland is een vogelwerkgroep actief die vogels lokt en vangt. Deze vogels worden dan geringd en gewogen. Willie maakt een mooie foto van een gevangen Koperwiek. In het midden van het water zwemmen vele eendensoorten vredig rond en waar het half droog is scharrelen de Wadlopers hun kostje bij elkaar. William slaagt erin om een paapje in de telescoop te krijgen.

Op de terugweg fietsen we langs het Wad naar Oost-Vlieland, het enige dorpje van Vlieland. Rond zes uur in de avond zijn we weer terug in ons pension. Onder het genot van een pilsje laten we de dag van vandaag nog eens aan ons voorbij glijden. Na het eten komt het soortenboekje van Jan Verhoeven op tafel. Vanavond geen cafébezoek meer voor mij. Als ik op mijn bed lig, beseft ik dat er alweer een dag voorbij is van onze vakantie.

Cor van Bree



# Verslag Vlieland ... door Gé, Jan en William

Maandag, 19 oktober 1998

Ik hoor gerommel en gestommel en in de verte hoor ik gepraat. Er hangt een dikke lucht met toch wel herkenbare inhoud. Er waait een koude bries langs mijn tenen. Langzaam begint het tot me door te dringen. Ik ben aan het wakker worden op een stapelbedje met een plastic hoesje ergens op Vlieland. Aan mijn voeteneind staat het raam wagenwijd open, dat moet, want anders knijgen we hoofdpijn. Die hoofdpijn komt van die dikke lucht, want van die kruiwagen bier en rum krijg je zoiets niet. Nu dringt het echt tot me door. Joepie, we zijn op vogelweekend in Vlieland. Met een ferme sprong spring ik uit bed. Ik was even vergeten dat ik op de bovenste helft van het stapelbed lag, dus ik knal anderhalve meter naar beneden, horizontaal op het koude linoleum. Kamergenoten keken er niks van op; het was meer van: geeft niks hebben wij ook net meegemaakt. Behalve Jan van de Tillaart, die ging gisteravond direct na het douchen even "rusten" en dat was hem gelukt ook! Van zeven uur 's avonds tot zeven uur 's morgens niks dan geslapen, dat had hem goed gedaan. Hij had weer een blije kop, die alleen een beetje verkeerd was opgedroogd. Nu vlug naar het ontbijt. Er stond nog niet alles, maar genoeg om vast een goed begin te maken. Onze gastvrouw Ans begroette ons op een vreemde manier. Of we niet even konden wachten tot alles op tafel stond. Ja, ze had ergens wel gelijk, maar je moet er 's morgens ook maar net opkomen. Dus wachten tot de tafel gedekt was en het ontbijt naar binnen werken! Hierna schoenen zoeken. Wat waren de laatste instructies ook al weer: niet op je schoenen naar boven; o nee, niet op je schoenen in de kamer. Ik wist het weer ... schoenen in het gangetje. De gangdeur straalde iets engs uit. Iets van: niet openmaken of alleen op eigen risico. Oké, ik ben niet bang, dus met een ferme zwaai zwierde ik de gangdeur open (probeer dit niet thuis). Een vijftigtal smeulende, dampende schoenen en laarzen opsluiten in een veel te klein gangetje en daar plotsklaps zuurstof bij laten is vragen om problemen (je krijgt meteen een bijna-dood ervaring).

De vogeldag kon beginnen. We gingen op de fiets en dan heb ik altijd begrepen, dat je tijdens het fietsen rondkijkt en als je iets moois ziet, dan stop je even om er naar te kijken en er van te genieten. Fout, fout en nog eens fout, nee zoiets moet heel anders. Je gaat op je zadel zitten, je pakt met beide handen stevig de handvaten van je stuur, gespannen blijf je wachten tot een willekeurig iemand roept: "Zullen we dan". Je gooit je voeten op de pedalen, begint aan het stuur te trekken en je probeert een goed plekje in het peloton te bemachtigen. Trappen al wat je halen kunt. Niks rondkijken, je blik ligt strak voor je op het onder je wegglijdende asfalt. Je banden zingen over het wegdek. Je fietst je gewoon het snot voor je ogen en je begint je af te vragen waar je mee bezig bent, maar je gaat door. Er vormt zich een kopgroep, die houd je nog even bij en dan ..... gaat het licht uit. Toen ik veel evens later in de Kroon's polder aankwam was de kopgroep al in hevige discussie. Inmiddels was iedereen op de Kroon's polder aangekomen. We keken naar een plomp zwart watervogelbeest met witte bles dat iedere keer flink spartelend onderdook. Wat zou het kunnen zijn. Daar kwam Tiny met de oplossing. Het is gewoon een zwart beest met euthanasie-neigingen. Iedereen was het daarmee eens, want wat maakt het eigenlijk uit wat je ziet? Of je nou een boompieper denkt te zien, of een boomvalk half, of een geringde of ongeringde kanoet, of een jonge boomkruiper of een taigaboomkruiper. Het maakt niks uit, als je hem 's avonds maar door de ballotagecommissie krijgt, want dan pas komt hij op papier!!!! Goed, we waren er intussen uit, dus de tocht ging weer verder, we gingen even vissen kijken, want het blijft toch altijd mooi: zo'n scholletje in het vet. Tot onze grote verbazing was de vistent dicht. Iemand riep door de brievenbus dat we wel even met onze voorzitter voor de deur stonden. Tsjakka ..... de deur ging open en we hebben daar heerlijk gegeten. 's Middags naar de andere kant van het eiland, daar in het



open veld vloog nog een of ander uiltje en dat is mooi, want dat moet je vieren. Als er iets te vieren valt, waar moet je dan op Vlieland zijn? Natuurlijk "Bruintje Beer". We hadden nog een half uur voor het eten, dus het moest kort maar hevig gevierd worden. Het viel niet mee, maar het was gelukt. Op naar het avondmaal in ons huisje. Daar werd Noud fijntjes op gewezen dat hij een miskoop had gedaan. Noud had een zwart paard gekocht met witte voetjes. Mooi niet dus, dat is een bont paard, want een zwart paard is zwart en heeft geen witte voetjes! Misschien was het wel een wit paard met een zwart lijfje?

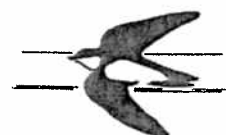
Na wat gegeten en gerust te hebben waren we klaar voor een borreltje. Je kent dat wel, Bruintje Beer .... , biertje, rummetje, balletje, praatjes en dan zo "ietsjes over elven" naar huis.

Vogelwerkgroep Mariaheide bedankt voor de goede organisatie, elke vogel zat weer op zijn daarvoor aangewezen plek.

Groetjes,  
Jan, William en Gé



W/S-99



# Verslag Vlieland ... door Tiny

Dinsdag, 20 oktober 1998

Na een wilde nacht -ik bedoel hiermee het onweer, de hagel en de harde wind die ons onderkomen teisterde- hoopte ik al slaapdronken, dat het goed weer zou zijn. Om ongeveer acht uur stond ik naast mijn bed en keek naar buiten. Het weer zag er prachtig uit die dag. Vlug de oogjes natgemaakt en op naar het ontbijt. Beneden zaten er al een paar met een houten kop, die ze afgelopen nacht hadden opgelopen bij "Bruitje Beer". Na het ontbijt zouden we een groepsfoto maken. Buiten stond iedereen al bijna klaar. Sommigen hadden al een sneeuwpop gemaakt van sneeuw die de afgelopen nacht was gevallen. En ook Willy werd vervolgens met sneeuw gewassen, omdat hij nog niet helemaal wakker was. Terwijl Jan-Willem telde of iedereen aanwezig was, kwam broer John als laatste om het fototoestel op te stellen en er vlug bij te gaan staan. Toen dit gebeurd was, ging ieder zijn weegs.

Wij gingen met een groep naar de Kroon's Polder. Onderweg zag iemand het smelleken, waarop iedereen van zijn fiets (Sparta-met) sprong. Vlug werden verrekijkers en telescopen voor de dag gehaald. Het bleek een slechtvalk te zijn. Of toch niet? Nee, een buizerd bleek naderhand. Ik ben blij, dat ik met zo'n deskundige groep mee mocht. Want op



deze manier zie je in één ogenblik drie verschillende soorten vogels, en dat kunnen we goed gebruiken voor de soortenlijst. Onderweg kreeg Simon pech met zijn Sparta-met. Jan van Bergen en ik gingen een kijkje nemen. Later bleek dat Simon met gierende banden was weggereden, waardoor de gashendel was geforceerd. We hadden het euvel snel verholpen en hebben Simon er op gewezen dat hij het wat rustiger aan moest doen, ook al is het moeilijk om je in te houden op zo'n leeftijd! Iedereen was volgens mij, een beetje jaloers op Simon's Sparta-met. Ik hoorde onder het fietsen alsmaar starten van menigeen, of waren het bruine bonen? Afijn bij de Kroon's Polder aangekomen liepen we het gebied in, waar we Jan, Henk en Chris tegenkwamen, die een bokje hadden gezien. Na wat vogelsoorten te hebben uitgewisseld liepen we verder. Op het Wad zagen we tweehonderd kluten, honderden rotganzen en een flink aantal bergeenden wat een mooi aanblik gaf. Toen we doorliepen, verdween er ineens een aantal van onze groep. Naderhand bleek dat die in de duinen waren neergeploft, om wat te soezen. Noud van de Rakt was in slaap gevallen en Ria, zijn vrouw, was doorgelopen. Toen Noud later wakker werd vroeg hij waar zijn vrouw gebleven was. Vanuit de groep werd geantwoord dat je er op zo'n manier gemakkelijk vanaf komt, zonder dat je het een cent kost! Nadat iedereen was uitgerust werd er besloten om in het Posthuys wat te gaan drinken. Ter hoogte van de instroom zag Ad van Wanrooy een waterral. Ik liep zo'n vijftig meter vooruit en hoorde dit Ad roepen, waarop ik hard terugliep, omdat ik nog nooit een waterral had gezien. Daar aangekomen zag ik door de telescoop nog net zijn kont. Jammer, maar gezien is gezien!

Bij het Posthuys namen we koffie met gebak, wat heerlijk smaakte. Daar hoorden we dat Jopie Jonkers haar rugzak had laten staan bij een picknickplaats. Gerrit, haar man, was er al naar toe gereden, om te kijken of hij er nog stond. Helaas, voor Jopie, was haar



rugzak verdwenen. Zo reden we op de Sparta-met fiets terug naar ons onderkomen, om voor het eten nog wat na te praten. De verrekijker van Gé van Boxmeer was vol water gelopen, door het vochtige weer. Hij was hem aan het demonteren, om hem zo droog te krijgen. In elkaar gezet bleek dat hij alles dubbel zag. Hopelijk is hij nog te gebruiken, als viskom ... William van der Velde vertelde, dat hij Jan van Bergen op bed met een "ODOL" had gezien, maar later bleek het een opgetrokken knie te zijn. Noud van de Rakt had een zwart paard met witte benen gezien, maar wij dachten dat het **zwart** was. En Willy Bergmans had een slechtvalk voor een buizerd aangezien en een zwarte kraai voor een bonte kraai. Er wordt nu dan ook duidelijk aan zijn deskundigheid getwijfeld. Volgens Peter Noy preekt een aalscholver, als hij met uitgestrekte vleugels zit te drogen, maar volgens meerderen kan Peter dat zonder vleugels. Dan roept Ans ons voor het avondeten, wat heerlijk smaakt na een dag in de natuur. Dit is dan mijn verslag van een dagje Vlieland. Al met al was dit weer een leuke excursie en hopelijk weer tot volgend jaar.

Tiny van de Elsen

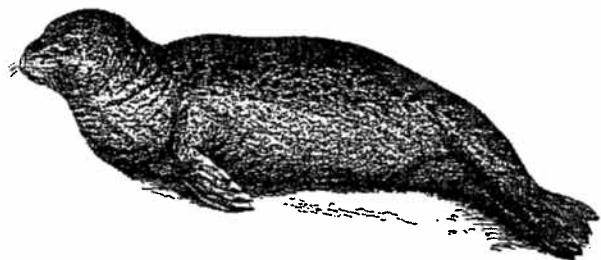
\*\*\*\*\*

## Verslag Vlieland ... door Jopie

Woensdag, 21 oktober 1998

De laatste dag van ons verblijf op Vlieland viel letterlijk in het water. Het was koud en nat en een stormachtige wind. Enkele doorgewinterde vogelaars gingen desondanks toch op stap, maar kwamen doorweekt terug. Na alles netjes opgeruimd te hebben, gingen we richting het dorp om nog wat inkopen te doen en onze gehuurde fietsen in te leveren. Om half twaalf precies zou onze boot vertrekken. Gerrit en ik gingen nog even naar het politiebureau om te vragen of mijn rugzak gevonden was. Ik had hem namelijk daags van te voren laten staan bij een bankje waar we gepauzeerd hadden. Maar helaas ..... geen rugzak! Na ons adres en telefoonnummer achtergelaten te hebben, gingen we naar de boot.

Op het dek moest je je goed vasthouden om staande te blijven vanwege de deining op zee. Het was wel een ervaring om dat ook eens mee te maken. Veel was er niet te zien. Wel duizenden en nog eens duizenden eidereenden. We passeerden een zandbank, waar een aantal zeehonden lagen. Na anderhalf uur varen kregen we land in zicht en zetten we voet aan wal.



Het waren hele fijne dagen geweest op Vlieland. Veel gezien en genoten van de heerlijke zeelucht en rust op het eiland. Zeker de moeite waard om nog eens terug te gaan. Bij thuiskomst hoorden we dat de politie van Vlieland al gebeld had (onze telefoon was doorgeschakeld naar onze dochter). De rugzak was inmiddels terecht en zou onder naar mij verzonden worden. Na ongeveer een week kon ik het van de postbode in ontvangst nemen. Zo zie je dat er toch nog wel eerlijke mensen zijn!

Jopie Jonkers





## Waargenomen vogels Vlieland 1998

In bijgaande tabel vindt men een opsomming van de vogelsoorten, zoals deze door de excursiegangers tijdens het verblijf van 17 t/m 21 oktober jongstleden op het waddeneiland gezien en/of gehoord zijn. Dit jaar scoorden we een totaal aantal van maar liefst 109 soorten, wat niet slecht genoemd mag worden. Enkele opvallende vogelsoorten zijn: de Velduil, Slechtvalk, Waterral, Jan van Gent en enkele Baardmannetjes.



Jan Verhoeven

---

- |                         |                       |                        |
|-------------------------|-----------------------|------------------------|
| 01. Aalscholver         | 39. Huismus           |                        |
| 02. Baardman            | 40. Jan van Gent      |                        |
| 03. Beflijster          | 41. Kanoet            |                        |
| 04. Bergeend            | 42. Kauw              | 77. Smient             |
| 05. Blauwe Reiger       | 43. Keep              | 78. Sperwer            |
| 06. Blauwe Kiekendief   | 44. Kempiaan          | 79. Spreeuw            |
| 07. Boerenwaluw         | 45. Kievit            | 80. Steenloper         |
| 08. Bokje               | 46. Kleine Jager      | 81. Stormmeeuw         |
| 09. Bontbekplevier      | 47. Kl. Mantelmeeuw   | 82. Tapuit             |
| 10. Bonte Kraai         | 48. Kluut             | 83. Taigaboomkruiper   |
| 11. Bonte Strandloper   | 49. Kneu              | 84. Tjiftjaf           |
| 12. Boompieper          | 50. Kokmeeuw          | 85. Toppereend         |
| 13. Boomvalk            | 51. Koolmees          | 86. Torenavalk         |
| 14. Bruine Kiekendief   | 52. Koperwiek         | 87. Tureluur           |
| 15. Buizerd             | 53. Krakeend          | 88. Turkse tortel      |
| 16. Dodaars             | 54. Kramsvogel        | 89. Veldleeuwerik      |
| 17. Drieteenstrandloper | 55. Meerkoet          | 90. Velduil            |
| 18. Dwergmeeuw          | 56. Merel             | 91. Vink               |
| 19. Eider               | 57. Middelste Zaagbek | 92. Vlaamse Gaai       |
| 20. Ekster              | 58. Noordse Stern     | 93. Vuurgoudhaan       |
| 21. Fazant              | 59. Oeverpieper       | 94. Waterral           |
| 22. Fuut                | 60. Paap              | 95. Watersnip          |
| 23. Gekr. Roodstaart    | 61. Parse Strandloper | 96. Wilde Eend         |
| 24. Goudhaan            | 62. Pijlstaart        | 97. Winterkoning       |
| 25. Goudplevier         | 63. Pimpelmees        | 98. Wintertaling       |
| 26. Graspieper          | 64. Putter            | 99. Witte Kwikstaart   |
| 27. Grauwe Gans         | 65. Rietgors          | 100. Wulp              |
| 28. Groenling           | 66. Ringmus           | 101. Zanglijster       |
| 29. Groenpootruiter     | 67. Roodborst         | 102. Zeekoet           |
| 30. Grote Bonte Specht  | 68. Roodborsttapuit   | 103. Zilvermeeuw       |
| 31. Gr. Gele Kwikstaart | 69. Roodkeelduiker    | 104. Zilverplevier     |
| 32. Grote Lijster       | 70. Rosse Grutto      | 105. Zwarte Roodstaart |
| 33. Grote Mantelmeeuw   | 71. Rotgans           | 106. Zwarte Ruiter     |
| 34. Grote Zeeëend       | 72. Scholekster       | 107. Zwarte Kraai      |
| 35. Havik               | 73. Sijs              | 108. Zwarte Zeeëend    |
| 36. Heggemus            | 74. Slechtvalk        | 109. Zwartkop          |
| 37. Holenduif           | 75. Slobeend          |                        |
| 38. Houtduif            | 76. Smelleken         |                        |



## Overleg met Staatsbosbeheer

Op 18 november 1998 vond het jaarlijks overleg weer plaats met Staatsbosbeheer (SBB). Dit overleg is een aantal jaren geleden tot stand gekomen, voornamelijk om de inventarisatiegegevens in te leveren en hierover van gedachten te wisselen. Wij (de natuurclubs) willen veel meer een tweerichtings-gesprek. Gedachten uitwisselen waarom de natuurontwikkeling zo gedaan wordt en zijn er geen andere manieren. Staatsbosbeheer staat hier ook voor open, zodat er afgesproken is dat dit overleg voortaan twee keer per jaar gaat plaatsvinden. Eenmaal in het voorjaar en eenmaal in het najaar.

De volgende verenigingen waren uitgenodigd: IVN-Uden, IVN-Oss (vogelwerkgroep) en Vogelwacht Uden. Voortaan zullen de volgende personen van de Vogelwacht zitting hebben in dit overleg: Peter van de Braak (namens werkgroep Inventarisatie), Willem Peters (namens werkgroep VLU), Marc Poulussen en Jan-Willem Hermans (namens het bestuur). De volgende zaken zijn op deze avond besproken:

### Aanwezigheid Staatsbosbeheer

Het werkgebied is ontzettend groot, vandaar dat men niet altijd in de Maashorst aanwezig kan zijn. De heer Gerard Verhoeven (medewerker van SBB) is zodanig ingeroosterd dat deze bijna permanent werkzaam is in het gebied. Aanspreekpunt blijft wel Frank van Kalleveen.

### Bosbeheersvisie

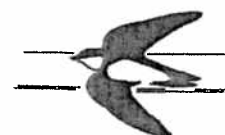
Diverse gemeenten in de Maashorst zijn hun huidige bosbeheer aan het omvormen naar een natuurlijker bosbeheer. Dat wil zeggen geen kaalkap meer, natuur meer z'n eigen gang laten gaan zodat er ook meer dood hout in het bos komt. SBB kan zich hierin vinden, ofschoon houtproductie bij SBB een niet onbelangrijk doel is. Naar de visie van de natuurverenigingen zijn enkele gemeenten (Bemheze, Oss en Uden) hierin progressiever. Dit strookt ook niet geheel met het rapport wat door Ecoplan opgesteld is. Onze wens is om op den duur een beheersinstantie te krijgen die de gehele Maashorst beheert. Dit zou inhouden dat de gemeenten hun gronden verkopen aan SBB. Het SBB is hier nog niet aan toe, evenmin als de gemeenten.

### Zomervellingen

Gezien de eerdergenoemde doelstelling ontkomen we jammer genoeg niet aan kap in de zomerperiode. Om niet teveel te verstoren heeft SBB wel enkele regels voor zichzelf opgesteld. In de buurt van stootvogelhorsten en in de buurt van zogenaamde rode-lijstsoorten wordt niet gekapt. Het is dus zaak dat SBB weet waar deze te vinden zijn. Ook hier kan het voorjaarsoverleg nuttig zijn om dit goed af te stemmen.

### Verschraling

Om de Maashorst zijn openheid te behouden of uit te breiden is gekozen voor het hoeden met schapen. Ook vroeger was de Maashorst een grootschalig heidegebied. Hiervoor is een kontrakt aangegaan met een schapenbedrijf. Dit bedrijf heeft ca. 400 schapen lopen op de Maashorst. Het beheren van deze kudde veroorzaakt ook een zekere verstoring. Zeker als je veel met auto's dwars door het gebied rijdt. Om verdere verstoring tegen te gaan wordt er langs de Karlingerweg een gebied ingericht waar deze bedrijfsmatige activiteiten voortaan geconcentreerd worden. Van hieruit gaat de kudde grazen op de Maashorst. Wij vinden de begrazingsdruk op dit moment te groot. Het aantal soorten planten daalt. Dit komt weer ter sprake bij het volgende overleg.



### **Compensatie-aankopen A50**

Doordat de aan te leggen A50 door de Maashorst komt, is destijds afgesproken dat de grond die hiervoor nodig is gecompenseerd wordt. Rijkswaterstaat heeft zich verplicht om 90 hectaren grond in het hart van de Maashorst aan te kopen en deze over te dragen aan SBB. Op dit moment is de aankoop in volle gang. Reeds 75 hectaren zijn al aangekocht en hiervan is al 30 hectaren grond overgedragen aan het SBB. Hopelijk dat de resterende 45 hectaren nog dit voorjaar overgedragen worden. Een gedeelte van deze gronden worden bij het begrazingsgebied betrokken en een gedeelte wordt ingeplant. Volgens ons is het jammer dat die gebieden die bij het begrazingsgebied komen met een grasmengsel ingezaaid worden. Het lijkt ons boeiender en effectiever om de natuur hier ook eens spontaan z'n gang te laten gaan. SBB heeft een andere visie hierop. Men is bang dat er massaal distels gaan groeien, zodat de landbouwers hierover gaan klagen. In Nederland bestaat er helaas nog steeds een distelverordening. De gedeelten die van de winter ingeplant worden, zijn ingezaaid met tarwe. De tarwe is inmiddels geoogst. Voor de vogels zal dit op den duur goed uitvallen, men is namelijk van plan om veel wilde appelsoorten te planten. Op dit moment zijn al voorbereidingen aan de gang in het gebied. We worden op de hoogte gehouden van de verdere ontwikkelingen.

### **Ecoduct**

Ook in het kader van de aanleg van de A50 is destijds afgesproken dat er een ecoduct aangelegd zou worden over de snelweg die de Maashorst verbindt met het Herperduin. Deze natuursnelweg maakt het mogelijk dat dieren zich ongehinderd van het ene naar het andere gebied kunnen verplaatsen. Door de bezuinigingen wordt er echter gesproken over het laten vervallen van deze verbinding. Om dit te voorkomen heeft SBB reeds een brief verstuurd naar de desbetreffende instantie's. Ook de natuurverenigingen zullen een brief versturen om de druk te verhogen, zodat het hopelijk mogelijk wordt binnen enkele jaren te wandelen door de natuur van Slabroek naar Koolwijk bij Herpen.

### **Waterstand**

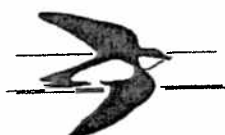
De waterstand baart ons zorgen. Het Waterschap heeft in 1998 enkele stuwen aangelegd. Ook de Grote Wetering is over een stuk weer meanderend aangelegd. Dit alles heeft er toe geleid dat de waterstand verhoogd is. Uiteraard heeft het zeer natte jaar hier ook grotendeels toe bijgedragen. Er is een heel systeem van peilbuizen opgezet die de waterstand aangeven. Dit zal de komende jaren nauwlettend bestudeerd worden en waar mogelijk actie ondernomen worden om de waterstand te verhogen. In het begrazingsgebied waren de volgende waterstanden te meten; voorjaar 1998: min 3,5 meter, zomer 1998: min 2,5 meter en oktober 1998: min 1,20 meter.

### **Inventarisatiegegevens**

Op dit moment doen wij mee aan de broedvogeltelling die SOVON opgezet heeft. De gegevens hieruit zijn ook verstrekt aan SBB. Ook de gegevens van de stootvogelwerkgroep zijn overhandigd. Daarnaast heeft Don-Alexander van Bergen in de zomer libellen geïnventariseerd, deze gegevens zijn ook naar SBB gegaan. Men is bijzonder blij met deze inventarisatie's, welke er mede toe bijdragen het beheer van de Maashorst te optimaliseren en waarbij met alle belanghebbenden wordt afgestemd of de richting die men ingeslagen is ook de juiste is.

Vanwege tijdgebrek kwamen een aantal punten niet ter tafel. Zoals aangegeven zullen we voortaan regelmatig van gedachten wisselen. We houden jullie op de hoogte.

Jan-Willem Hermans



## Bijzondere vogel op Eerste Kerstdag!

De decembermaand was weer aangebroken. Heel druk altijd, maar wel heel gezellig. Dit jaar werd gekozen om de kerst in Etten-Leur te vieren, samen met de kinderen en kleinkinderen. Eerste Kerstdag 's morgens moest de hond worden uitgelaten. Dat was mijn taak, dus hond aan de lijn en lopen maar. Zoals gewoonlijk liep ik rond te kijken of er nog iets te bespeuren viel wat de moeite van het bekijken waard was, zoals het een vogelaarster betaamd. Wat zag ik daar op die TV antenne? Was dat een uil? Door de kale bomen kon ik de omgeving goed bekijken. Ik versnelde mijn pas om het beter te kunnen zien. En ja hoor, tientallen meters verder op de antenne, daar zat hij. Ik kon mijn ogen niet geloven!!! Dat was een uil!!! Mijn gedachten gingen zeer snel. Geen verrekijker bij, geen vogelboek. Wat was het voor een soort? Pluimpjes op de kop, maar een Bubbo bubbo (oehoe) is toch veel groter? Dan maar snel naar huis om Jan te halen. Samen weet je meer dan alleen. Thuis aangekomen werd Jan op de hoogte gebracht van mijn waameming. Zijn reactie was: Is-ie wel echt? Natuurlijk is hij echt, ik heb hem toch zelf gezien! Ik riep naar mijn zoon dat we even weg waren om het exemplaar te bekijken. Zei hij tot mijn verbazing: *"Ma, die uil is van plastic en zit daar al drie jaar!!!"*. Mijn vogelwereld stortte in! Ik vond hem al zo stil zitten. Het was te mooi om waar te zijn. Leed ik aan vogelverdwaazing? Wie weet! Maar gelachen hebben we er wel om.

Adrie Nijssen



## Atlasproject Broedvogels (SOVON)

De bedoeling van dit project is het inventariseren van de Nederlandse broedvogels. Dit wordt gedaan met vastgestelde methodes, samengesteld door het SOVON. Met ongeveer vijftien leden van de Vogelwacht zijn in het voorjaar van 1998 een aantal atlasblokken geïnterviewd. Het SOVON wil met deze gegevens een nieuwe broedvogelatlas van Nederland samenstellen.

Afgelopen voorjaar zijn de inventarisaties voor de nieuwe broedvogelatlas gestart. Zo'n 1200 vrijwilligers uit geheel Nederland hebben in 1998 circa 600 van de 1680 te onderzoeken atlasblokken geïnterviewd. Vogelwacht Uden heeft een gedeelte van de Maashorst (blok 45-37) en Vorstenbosch (blok 45-46) voor haar rekening genomen. De resultaten zijn reeds verzonden aan het SOVON. Daar zijn eind vorig jaar de inventarisatiegegevens van 450 bezochte atlasblokken binnengekomen, dit is meer dan het SOVON had gehoopt! De meeste informatie is reeds verwerkt en levert zeer interessante informatie op;

Vergeleken met het atlasproject van 1979 zijn het aantal soorten per atlasblok in het oosten van ons land verminderd. Dit terwijl in het westen van ons land het aantal soorten gestegen is. De reden hiervan is nog niet echt bekend. De soorten van de Rode Lijst zijn in 85% van de verwerkte atlasblokken in aantal afgenomen, hiervoor moet dus op korte termijn een goed beleid komen willen wij deze soorten in Nederland kunnen behouden.

Voor het komend jaar hebben wij als werkgroep een nieuw atlasblok aangevraagd. Dit is atlasblok 45-48 geworden, het gebied rondom Odiliapeel. Vliegbasis Volkel ligt volledig in dit blok. Wij zijn in overleg met de vogelcontactpersoon van de basis om dit gebied te kunnen inventariseren. Voor de inventarisatie van het gehele atlasblok hebben we net als afgelopen jaar weer vrijwilligers nodig. Wie heeft er tijd en zin om ongeveer drie ochtenden (ca. 3 uur) in het voorjaar een gebied te inventariseren? Vaak is dit een goede leerschool of opfrissing om de vogelgeluiden weer eens te leren.

Geïnteresseerden kunnen contact met mij opnemen,

Peter van de Braak, tel. 0413 - 253586  
Coördinator Werkgroep Inventarisaties

\*\*\*\*\*

## Bijzondere Waarnemingen

Ditmaal geen overzicht van bijzondere waarnemingen. In het eerstvolgende Bruijsel treft men weer een aantal leuke vogelwaarnemingen aan. Uiteraard kan iedereen aan mij doorbellen wanneer, waar en op welk moment hij/zij interessante vogels heeft gezien. Dat hoeft niet persé een zeer zeldzaam exemplaar te zijn. Wat voor de een heel gewoon is, kan voor de ander juist heel bijzonder zijn.

Tevens attendeer ik iedereen op de "telefooncirkel". Op de ledenlijst van de Vogelwacht staan een aantal mensen gemerkt met een "\*\*\*". Het is de bedoeling dat de cirkel begint te "lopen", wanneer iemand een bijzondere soort heeft gezien.



## Vogel onder de loep ...



### De Slobeend

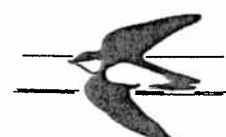
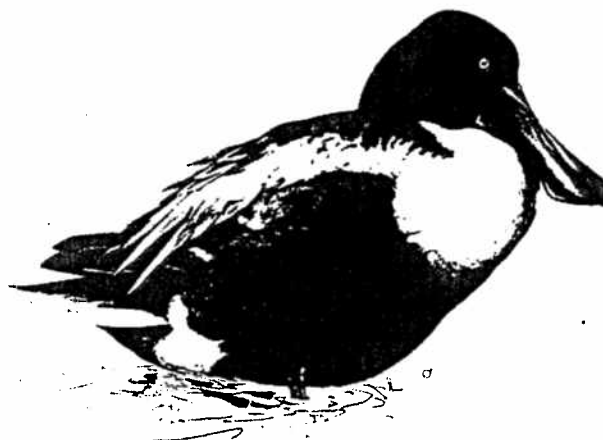
Deze mooie en vooral opvallende eend is in deze tijd weer volop te zien. Vooral de omvangrijke zware snavel is een duidelijk kenmerk. Het is een speciale aanpassing van zijn manier van voedsel zoeken. De slobeend voedt zich namelijk met kleine diertjes en plantjes (plankton) dat in de bovenste lagen van het water zweeft. De grote snavel wordt gebruikt als zeef om dit plankton uit het water te zeven. In tegenstelling tot veel andere eenden die aan de oppervlakte voedsel zoeken zul je een slob-eend zelden zien grondelen.

Op het land zijn het onhandige lobbessen die zich met moeite staande weten te houden met die grote snavel. Ze zijn gewoon een beetje topzwaar. Het zijn echter wel erg goede vliegers en vooral in het voorjaar als een koppel in baltsvlucht rondvliegt boven hun territorium is dit goed te zien. Het mannetje zit het wijfje dan achtema met een lage, diepe "tuk tuk" roep. Het vrouwtje kwaakt net als de wilde eend maar dan minder luid. Buiten het broedseizoen zijn het rustige vogels die hun geluid weinig laten horen. De slobeend is in Nederland ook aanwezig als broedvogel. Het nest is niet veel meer dan een kuil in de grond die soms op een behoorlijke afstand van het water ligt. Nadat de eieren zijn gelegd wordt het nest bekleed met bleekgevekt dons. De 7 tot 12 roomkleurige tot groenachtige eieren worden tussen april en juni gelegd en komen na 25 dagen broeden van het vrouwtje uit. De kuikens groeien vrij snel en kunnen na zo'n zes weken vliegen.

In zijn prachtkleed is het mannetje helder gekleurd met groene kop, witte borst, kastanje-bruine buik en flanken, en met bleek-blauwe voorvleugels. Het bruin gevlekte vrouwtje heeft ook blauwe voorvleugels en groene spiegels. Ze zijn ongeveer net zo groot als een wilde eend. In de eclipsrui lijkt het mannetje veel op het vrouwtje. Het is moeilijk deze mooie vogels te beschrijven. Ik zou zeggen pak een boek en zoek deze vogel eens op, of nog beter... pak je kijker, een warme jas en ga op zoek. Op grote plassen en vaarten is er een goede kans om deze vogel te kunnen bekijken. Vaak zijn er ook veel andere soorten te zien want de winterperiode is de beste tijd om eenden te observeren. Vooral met een telescoop zijn er op de grotere wateren veel eendesoorten te zien zoals de wintertaling, slobeend, tafeleend, krakeend, nonnetjes en de mooie brilduiker die je met wat beter weer al volop kunt zien baltsen, een schitterend gezicht.

Veel plezier en tot de volgende keer.

Pedro van den Acker



# Vogelwacht - Winkel

*Hulp voor onze kleine asielzoekers!!!!*

Moderne huizenbouw levert huizen af waar voor vogels weinig tot geen ruimte overschiet om te kunnen nestelen. In veel tuinen gaan mensen over tot het bestraten van grote delen of het aanleggen van grintpartijen. Ook hier dus minder natuur. Veel natuurgebieden vallen ten offer aan stads- en industrie-uitbreiding. In de landbouw zien we veel monokultuur die aan de vogels ook weinig nestelkansen biedt. Uiteraard is deze opsomming lang niet volledig maar toch uitgebreid genoeg om te begrijpen dat als de vogels in het voorjaar uit de warme landen terugkeren naar ons land om hier hun nestje te bouwen zij best wat hulp kunnen gebruiken.

Gelukkig heeft onze vogelwacht een winkel waarin men o.a. nestkasten kan kopen. Kasten voor kool- en pimpelmees en ook kasten voor vliegenvangers. Verras vrienden, kennissen, familie, burens en anderen eens met een kastje. Wellicht neemt hun interesse toe voor het vogelleven. Een nestkastje kan men het beste ophangen aan de muur of aan een boom dicht in de buurt van struiken. De vogel heeft dan de kans om de omgeving te verkennen voordat hij in de kast vliegt. Na de broedperiode ziet u vader en moeder mees in- en uitvliegen om insecten te vangen voor hun jonge kroost. Op zekere dag zijn de jongen vliegvlug en met wat geluk kunt u dat waarnemen. Prachtig is zo'n moment. Als de jongen zijn uitgevlogen even de kast schoonmaken waardoor een tweede broed weer mogelijk is. Voor meer informatie omtrent nestkasten en prijzen kan men contact opnemen met Aad van Toor.

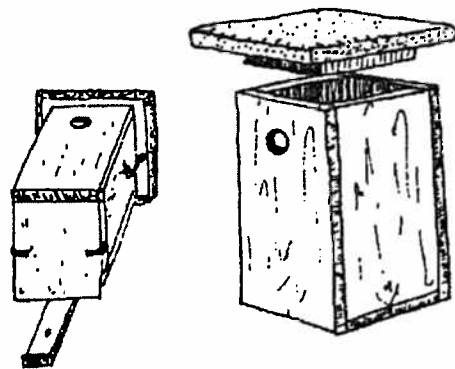
## **Meer willen weten over vogels? Dan biedt de winkel een keur aan vogelboeken:**

Bedreigde vogels	f 7,50
Ja, natuurlijk	f 12,50
Vogels van Midden-Brabant	f 12,50
Vogels onder dak	f 19,95
Zakboekje van Peter Hayman (herkenning van vogels)	f 17,95
Lars Johnson. Europese vogels (een prachtig boek)	f 65,=

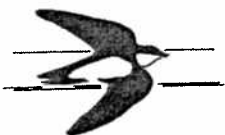
## **Andere artikelen:**

Cassettes met vogelgeluiden (deel 1 t/m 6)	f 22,50
CD's met vogelgeluiden (deel 1 en 2)	f 39,50
Balpenen	f 1,=
Kaarten van uilen	f 12,50
Memoboekjes	f 1,=
Poëziealbum met plaatjes	f 12,50
Postpapier met eend/uil	f 8,50
Stickers Vogelwacht Uden	f 1,=
Klein vogel wandplaten	f 1,=
Telefoonklappers	f 5,95

(als u mijn nummer daarop noteert kunt u altijd bellen voor een bestelling)



Aad van Toor  
Klaroenlaan 1 - Uden  
Telefoonnummer: 0413-264106 (evt. bezoek na telefonische afspraak)



## In gesprek met ... Sandra van de Burgt

Sandra is overrompeld als ik haar vraag mee te werken aan dit gesprek. Maar ze haalt er meteen een stoel bij, want dat praat wat gemakkelijker. Ongeveer een jaar geleden gaf Sandra zich op als lid. In het begin bleef het daarbij. Maar toen kwam de piepcursus en raakte ze steeds meer in de ban van de vogels. Ze kocht een cassette met vogelgeluiden en door daar vaak naar te luisteren leerde ze de vogels steeds beter kennen. Ze ging dan ook heel enthousiast mee met de herfstexcursie naar Vlieland. Wat heeft ze daar veel geleerd! In het begin vond ze het wel een beetje eng: hoe zou het gaan in zo'n groep, als beginnening tussen al die ouwe rotten in het vak? Maar het was geweldig leuk. Zo veel informatie als je te verwerken krijgt, omdat iedereen je wil helpen bij het snel herkennen van vogels. De boeken die er dan ter verduidelijking bijgehaald worden. Het is wel wat veel, maar je onthoudt er toch een heleboel van. Ze had op die manier ook het gevoel meteen aansluiting te hebben bij de groep. Dus ook dat viel honderd procent mee.

Het gevoel wat meer van vogels te willen weten kreeg Sandra tijdens haar boswandelingen met hond Boris. Als het enigszins kan gaat ze dagelijks met hem een uurtje het bos in. Het is een aardige hond: hij gaat niet achter de dieren aan, blijft uit zichzelf dicht bij het baasje. Dan heb je tijd om rond te kijken en op te letten. En dan wil je wel weten wat er zoal vliegt en fluit. Dat gevoel had ze ook als ze met man Paul en vrienden weer eens een paar dagen ging lopen in de Ardennen. Dan zie je veel boven je hoofd zweven waarvan je toch wel de naam wilt weten. Ja, en hoe gaat het balletje dan rollen? Sandra kent Liesbeth en Ramon Verkaar via hun gezamenlijke sport korfbal. Al pratend kom je zo van de bal op de hond en het bos en de vogels. Dan hoor je van het bestaan van de Vogelwacht en van de mogelijkheid om een cursus te volgen in het herkennen van vogels en hun geluiden. Zo is het dus gekomen. Paul is ook lid geworden, maar die heeft voorlopig geen tijd en ook wat minder interesse om er daadwerkelijk mee aan de slag te gaan. Sandra wel, ze heeft een vogelboek en verrekijker aangeschaft, die nu op de dagelijkse wandelingen meegaan. Ze vindt het geen punt om alleen het bos in te gaan, maar zonder hond gaat ze niet. Die hoort erbij. Omdat ze wisselende werktijden heeft bij Landlord (voorheen Boerenbond, Red.) kan ze ook vaak 's morgens gaan. Dat is een prachtige tijd.

Op haar werk heeft ze weinig te maken met vogels. Met de recente verhuizing van de Landlord in Uden hebben ze wat volière-vogels in de zaak. Maar die tellen niet mee. Overdag heeft Sandra het te druk om buiten naar de vogels te kijken. Wel zag ze vlak na de verhuizing de gekraagde roodstaart waarover ze pas tijdens de piepcursus geleerd had. Sandra is nog niet echt actief binnen de club. Ze heeft een aantal wandelingen meegelopen, is enthousiast geworden op Vlieland en heeft daar besloten om de laatste plaats naar de Extremadura in te vullen. Ze kijkt er naar uit. Haar man kan helaas niet mee. Hij heeft niet zoveel vrij, bovendien was er nog maar één plaats! Ze vindt het spannend om zo met een groep naar Spanje te trekken. Tot haar spijt heeft ze de lezing moeten missen, daarom weet ze nu nog weinig over reis en verblijf. Alleen dat ze met z'n zestienen zullen zijn, dat er échte kenners meegaan en dat "si" een veel gebruikt Spaans woord is... Maar ze is vol vertrouwen dat het weer een mooie reis zal worden.

Sandra wil ze toch wel wat actiever worden, ze heeft veel belangstelling voor de werkgroep stootvogels. Daar gaat ze zich dit jaar voor aanmelden. De vogels zijn niet alleen interessant, maar ze zijn ook lekker groot, (de meesten) dan zie je ze goed. Het zal nog een hele toer worden om alles van ze te leren herkennen. Niet alleen de roep, maar ook het vliegbeeld en de tekening die je in de lucht ziet. Gelukkig zijn er niet zo vreselijk veel verschillende stootvogels. Ze is ook van plan om echt met alles mee te doen: van het

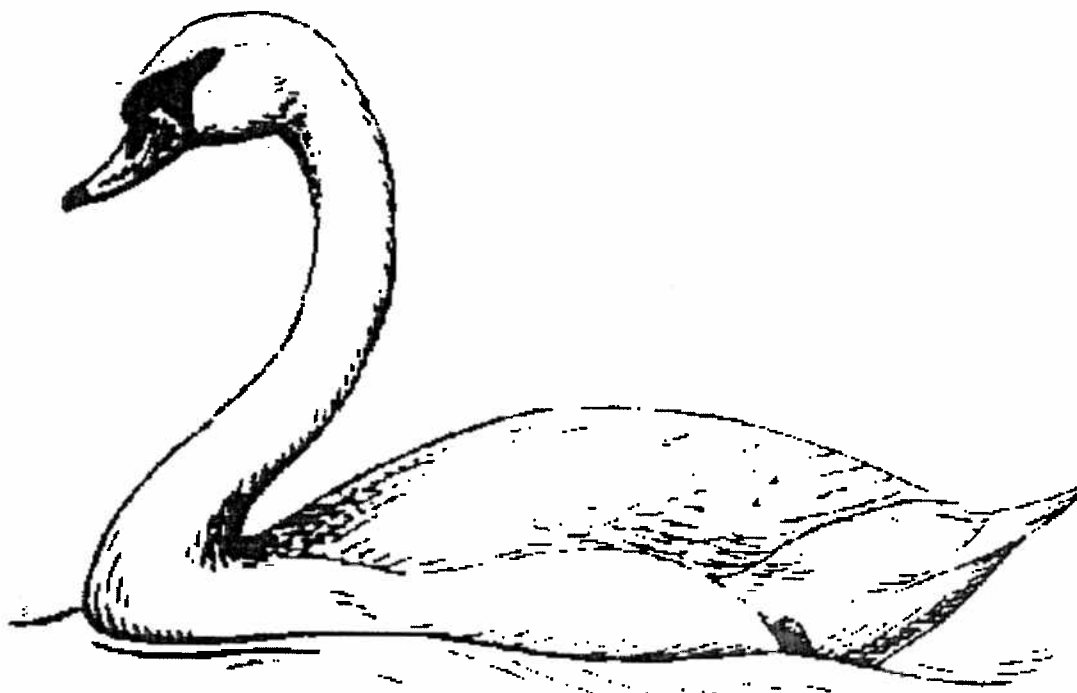




maken van nestkasten, inventariseren, tot het ringen van jonge vogels aan toe. Dat lijkt haar een spannende bezigheid!

Maar ook voor Sandra geldt dat er nog meer leuke dingen bestaan in het leven. Daardoor kan ze niet altijd met wandelingen mee. Zelfs niet met de maandagavond-wandelingen. Want dan valt net haar repetitie-avond van de gitaarclub, Leyenda. Een grote club, zo'n 120 leden, die in lesgroepen van zo'n vijftien mensen uiteen valt (het lijken onze werkgroepen wel!). Met haar lesgroep is ze ook opgetreden. Met mee-zingers in het bejaardenhuis en met Kerstmis op de Binckhof, een tehuis voor geestelijke gehandicapten. Dat geeft veel voldoening. Maar hoogtepunt is toch wel een straat-optreden in Antwerpen. Lekker met een 10-mans groepje al spelend rondtrekken door de straten... (en natuurlijk wat pintjes erbij??). Voeg daarbij de wekelijkse korfbaltraining en de wedstrijden op zondag, dan weet je dat Sandra zich niet verveelt. Ze ziet zich dan ook niet gauw bij het groepje "fanatieken" horen binnen de club. Nee, zoals het nu gaat is het leuk. Zo wil ze het voorlopig wel houden.

Margreet Hoefnagels



## Vogelen op de Pier en de Oostvaardersplassen

Wat moet je doen tussen kerst en nieuwjaar? Het vele zitten en eten gaat vervelen, zodat we, Peter van de Braak, Jan-Willem en John Hermans, besloten om op dinsdag 29 december richting de Pier van IJmuiden te gaan. Voor mij was het lang geleden dat ik hier gevogeld heb. In het begin ken je het niet meer terug. Het enorme strand aan de voet van de Pier is samen met de sneeuwgorzen geheel verdwenen. Ervoor in de plaats is een moderne jachthaven gekomen en flatjes wonen aan zee, waar gaan we heen!! De Pier is echter als vanouds. Langs het hek met verboden toegang loopt iedereen de pier op. We treffen het meteen, al vliegend komt vlak voor ons een zeekoet voorbij. Voor de kust van Groot-Brittannië heb ik deze soort broedend gezien. De verdere rest van hun leven verblijven deze vogels op zee. Zo kan het gebeuren dat je deze vogels af en toe ook in Nederland waarneemt. Van zo dichtbij is toch wel een zeldzaamheid. De dag begon dus goed. Uiteraard zagen wij de zo kenmerkende soorten van de Pier, zoals: oeverpieper (bijna zwarte poten), paarse strandloper (op ca. 1,5 meter afstand), kokmeeuwen en zilvermeeuwen. Een aantal vogelaars wezen ons op de kuifaalscholver. Zoals de naam doet vermoeden heeft de kuifaalscholver een kuif. Deze heeft de vogel echter alleen in de zomer. De kuifaalscholver is kleiner en slanker gebouwd dan de aalscholver. De kuifaalscholver is in tegenstelling tot de aalscholver een typische zeevogel die uitsluitend aan rotsachtige kusten voorkomt. De betonblokken van de Pier lijken wel enigszins op rotsen. In Nederland is de kuifaalscholver een zeldzame gast in het winterhalfjaar, de laatste jaren nemen de hier overwinterende kuifaalscholwers iets in aantal toe.

Een honderdtal bonte strandlopers waren tussen de betonblokken hun kostje aan het vergaren. Op de wadden zie je deze vogels met duizenden, meestal wel ver weg. Nu konden we ze bijna aanraken! In zee dreven enkele middelste zaagbekken tussen honderden futen. De middelste zaagbek is over het algemeen aan de kust te bewonderen, terwijl op wateren landinwaarts de grote zaagbek zich laat zien. Ver op zee waren veel duikers te zien, deze zijn moeilijk te onderscheiden, zeker op zo'n afstand. Meestal zijn dit roodkeelduikers. Bijna weer aangekomen aan het begin van de Pier vloog plotseling een zwartkopmeeuw voor ons uit. Deze soort lijkt veel op de kokmeeuw, mist echter de zwarte vleugelpunten. De zwartkopmeeuw broedt in klein maar toenemend aantal in Nederland. Langs het overgebleven strand waren ook hier de koddige drieteenstrandlopers te zien. In de haven bleek een zeehond te liggen. Van ca. twee meter afstand was deze te bewonderen. We twijfelden of dit beest wel goed gezond was, het door ons ten gehore gebrachte "Lenie, Lenie", gaf geen blijk van herkenning.

Na de inwendige mens gestild te hebben, zijn we richting Oostvaardersplassen gereden. Op de Oostvaardersdijk enorme aantallen eenden, zoals tafel-, kuif-, wilde eend en ook nonnetjes en brilduikers. Aan het eind van de Knardijk heeft SBB een kleine expositie ingericht over het gebied. De expositie was echter gesloten. Hier kwamen we ook niet voor, bij deze tentoonstellingskeet is ook een wandeling uitgezet. Het pad leidde ons ver het Oostvaardersplassen-gebied in. Hier zie je echter niet veel van omdat dit grotendeels door broekbos voert. Aan het einde van de pad ligt een knoerd van een kijkhut, genaamd "De Zeearend". De scepisis om deze soort te zien was groot. In elke publicatie over de Oostvaardersplassen wordt gesproken over de zeearend. Toch komen wij en met ons menig Udense vogelaar, regelmatig in dit gebied en hebben nog **nooit** het genoegen van een zeearend mogen smaken. Het uitzicht in de hut is geweldig. Kilometers ver zie je uit over een moerassige vlakte. Aan de horizon vele, vele edelherten, reeën, runderen en paarden. Het lijkt zowaar een beetje op de Afrikaanse Savanne. In het gras wemelt het van de vogels, die zich echter niet makkelijk laten zien. Wel zorgen een overvliegende

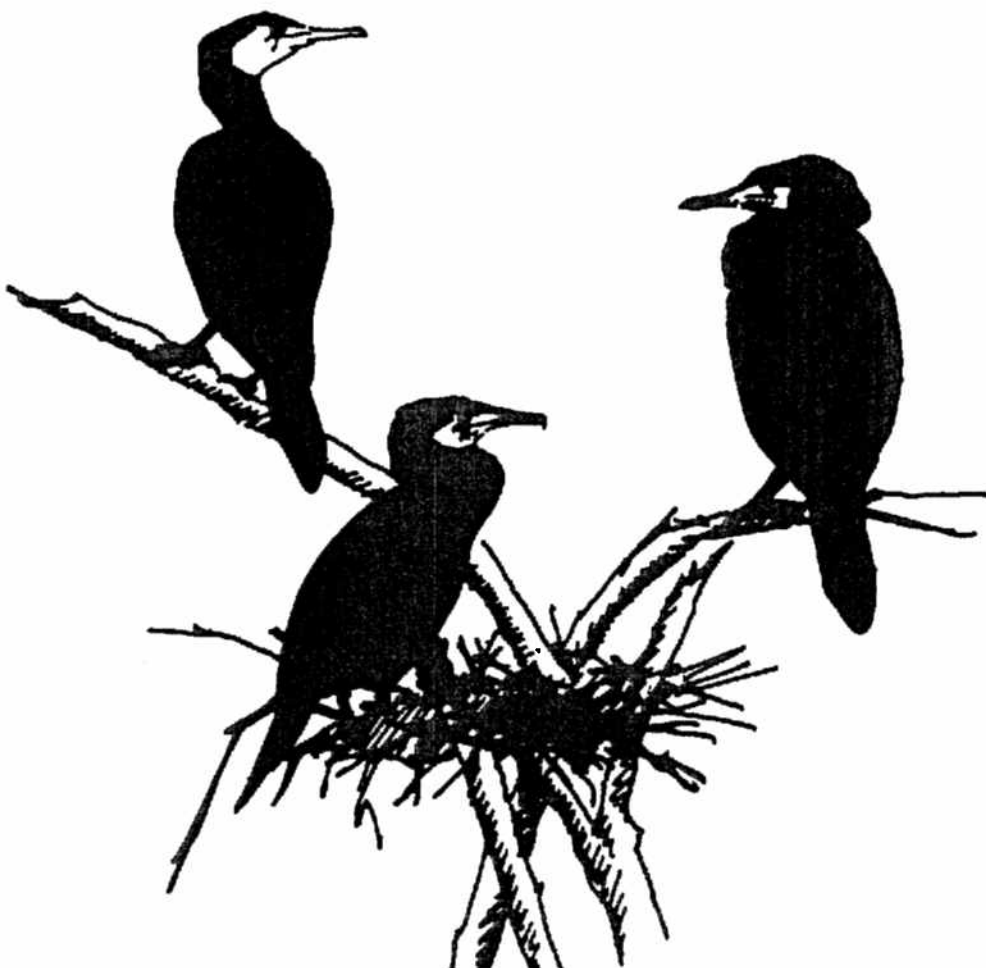


buizerd en sperwer voor enige activiteit. Deze activiteit werd nog heftiger toen een vos door ons beeld liep. Hoe vaak zie je overdag in Nederland een vos lopen, helaas te weinig. De reden moge duidelijk zijn.

Ook de bruine kiekendief liet zich vanuit de hut goed bescieden. Een havik zorgde voor de nodige paniek. Hierdoor kwam zoveel in beweging dat ook de **zeearend** zich hiermee ging bemoeien. Jawel, eindelijk de zeearend. Wat een enorm beest, het is een van de grootste roofvogels van Europa. De spanwijdte bedraagt 200 tot 240 cm. De grootte van een deur!!, wat gezorgd heeft voor de bijnaam "de vliegende deur". Het betrof hier een adulte vogel, te herkennen aan de witte staart. Onvolwassen vogels hebben een donkere staart. De zeearend jaagt aan de kust of op zoetwatermeren op vissen en vogels, maar zoekt ook aas. Om de soort broedend te zien moeten we naar de kust van Noorwegen, waar de vogels op rotswanden nestelen. De laatste tijd breidt deze soort zijn broedterrito-rium echter uit en zijn zelfs in Noord-Duitsland al broedparen waar te nemen. In Neder-land zijn gedurende de winter twee tot vijf vogels waar te nemen.

Uiteraard voldaan gingen we huiswaarts. Deze tocht moeten we snel herhalen, maar dan in clubverband, zodat nog meer leden hiervan kunnen genieten. Houd de maandagenda in de gaten!!

Jan-Willem Hermans



## Wetenswaardigheden ...

### Zeldzame broedvogels in 1998

Voor de Kwartelkoning viel in 1998 op als broedvogel. De soort was in Nederland nagenoeg verdwenen totdat daar vorig jaar verandering in kwam. In dat jaar zijn er zeker 550 broedparen geteld, echt ongekend. Misschien dat het natte jaar daar voor gezorgd heeft.

De Roerdomp gaat de laatste decennia zienderogen achteruit.

Verheugend is het daarom om vast te stellen dat in Flevoland in 1998 de stand van de Roerdomp maar liefst 40 paren betrof. Ook andere reigersoorten deden het goed; het Woudaapje broedde er met 8 paren, de Kleine Zilverreiger met 7 tot 9 paren en de Koereiger heeft op twee plaatsen broedpogingen ondernomen. De Grauwe Klauwier telde 160 paren waarvan het overgrote deel weer in het Bargerveen

(Ovenijssel) broedde. Tijdens de broedtijd zijn er 1 tot 3 paren Zwarte Wouwen waargenomen en ook een Rode Wouw. In de Ooypolder heeft lange tijd een Dwergooruil gezongen, onbekend is of de soort hier gebroed heeft. Ook in 1998 heeft de Oehoe met succes weer gebroed in de ENCI-groeve in Zuid-Limburg (4 jongen). Maar liefst op vijf plaatsen broedden in 1998 Slechtvalken. Zij zorgden voor acht uitvliegende jongen. Een aantal jaren geleden werd er in Zuid-Limburg een kleine populatie Taigaboomkruipers ontdekt. Inmiddels is deze populatie uitgegroeid tot zo'n 70 paren. Hier werden ook 4 tot 5 paren Middelste Bonte Spechten gemeld. Met het ouder worden van de bossen lijkt deze soort zich meer in ons land te vestigen.

Minder leuke berichten waren er ook te melden. Zo is de Roodmus weer fors op zijn retour. Er werden maar acht territoria geteld, terwijl, enkele jaren geleden, iedereen dacht dat de Roodmus een definitieve broedvogel van Nederland zou zijn. Ook de Klapekster lijkt als broedvogel voor Nederland verloren te gaan. In 1998 werden maar twee broedparen gemeld.

**Bron:** SOVON-nieuws, december 1998

### Lichte toename Groene Specht

Het ziet er naar uit dat de Groene Specht weer in de lift zit. Intensivering van de landbouw, het verdwijnen van grote, oude bomen, de verzuring en vermesting zorgden ervoor dat de Groene Specht in 1980 een dieptepunt bereikte. Uit regelmatige tellingen komt nu naar voren dat de soort weer licht in aantal vooruit gaat. Ook blijkt uit de tellingen dat strenge winters ervoor zorgen dat de Groene Specht in aantal achteruit gaat, maar dat de aantallen toch hoger zijn dan begin tachtiger jaren.

**Bron:** SOVON-nieuws, december 1998

### Pimpelmees-kruin blijkt sekse-kenmerk

Zoals jullie wel weten zien mannetje en vrouwtje Pimpelmees er voor ons hetzelfde uit. Toch kennen de twee seksen elkaar goed. De vraag rijst dus: "Hoe weet een Pimpelmezenman nou of hij met een vrouwtjespimpelmees van doen heeft?". De ornithologen Andersson en Hunt vonden het antwoord. De blauwe kruinveren op de vogelkop zien er in het ultraviolet spectrum bij het mannetje en het vrouwtje anders uit. De mannetjes hebben veel meer "UV-gekleurde" kruinveren dan de vrouwtjes. Wij zien dit niet maar de mezen wel. Op deze manier herkennen ze dus elkaars geslacht.

**Bron:** Vogels, januari 1999



### **Alle vogels geteld**

Uit tellingen en aannames denkt men nu dat er ongeveer 200 tot 400 miljard vogels op de wereld zijn.

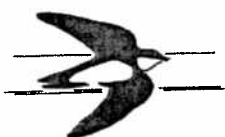
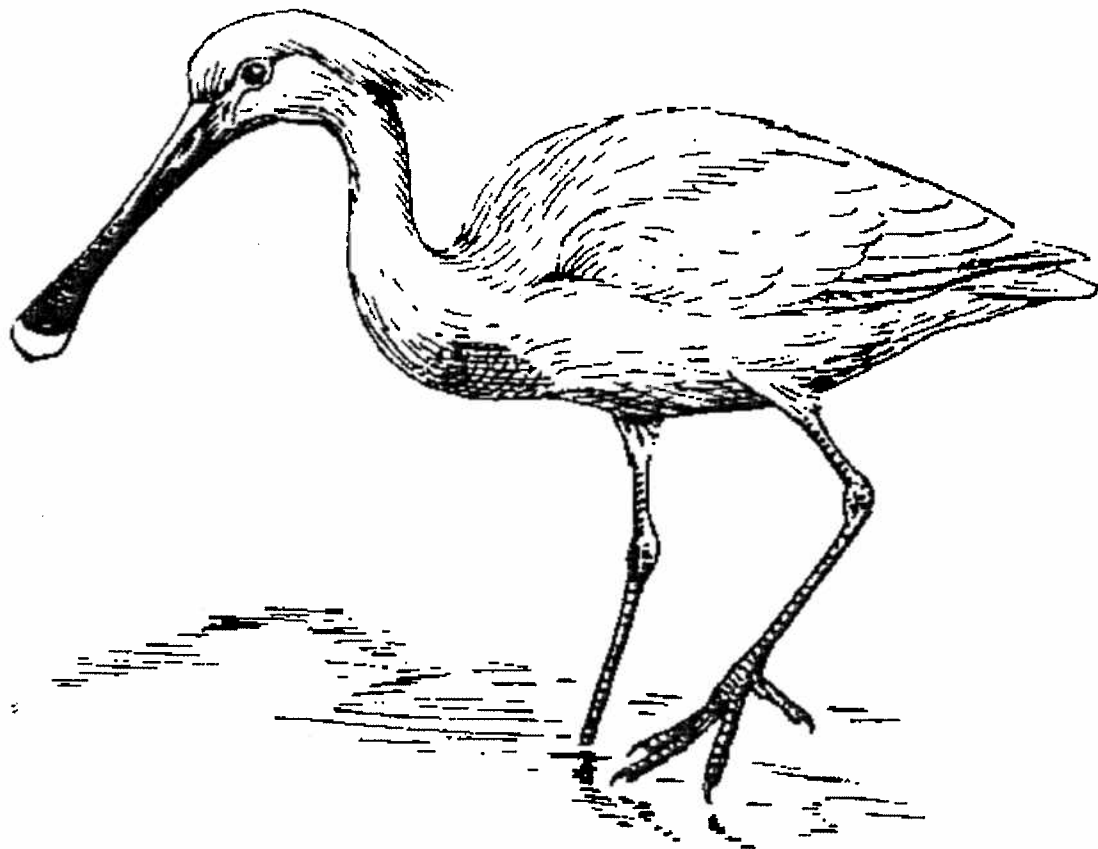
**Bron:** Vogels, januari 1999

### **De Lepelaar in 1998**

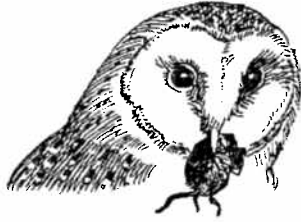
In 1998 zijn er 1188 broedparen Lepelaars geteld. Dit is weer een groter aantal dan in 1997 toen er 1126 paren werden geteld. Ze hebben in dertien kolonies gebroed. Dit waren er twee meer dan in 1997. Men denkt dat als er vijftien tot twintig kolonies in Nederland zijn de soort niet meer uitsterft. Hier moet dus nog aan gewerkt worden.

**Bron:** Vogelnieuws, september 1998

John Hermans



## De kerkuil in onze omgeving, een terugblik



Al jarenlang hebben we in Noord-Brabant een kerkuilenoverleg zodat we met zijn allen goed weten hoe het de Kerkuil in Noord-Brabant vergaat. Om niet alle werkzaamheden op Gerard van der Kaa (de huidige coördinator) af te schuiven hebben we met enkele Brabantse vogelaars afgesproken om Gerard te helpen. Onder andere willen we meehelpen om weer een goed jaarverslag te krijgen. Ook verhalen van lokale vogelwerkgroepen worden in dit jaarverslag verwerkt. Daarom leek het mij wel leuk om zowel in 't Bruujssel als in het jaarverslag een terugblik te plaatsen van onze activiteiten met betrekking tot de Kerkuil.

De Vogelwacht Uden is in 1981 begonnen met het hangen van kerkuilenkasten naar het voorbeeld van de Vogelwerkgroep Midden-Brabant. We hebben toen de eerste kerkuilenkast in Odiliapeel geplaatst. Dit gebeurde aan het begin van het jaar. Tegen de eigenaar zeiden we dat de kans aanwezig was dat het jaren zou duren voordat hij een Kerkuil zou hebben. We hebben daarom de kast niet gecontroleerd. Tot onze verbazing belde de eigenaar rond de zomervakantie op met de mededeling dat hij dacht dat er in de kast een Kerkuil broedde. Hij hoorde namelijk sissen en blazen. Eerst dacht hij nog dat het geluid van zijn paard was die onder de kast stond, maar door beter te luisteren kwam hij erachter dat het geluid uit de kast kwam. Toen we de kast openmaakten staarden ons drie grote Kerkuilenjongen aan. Een fantastisch resultaat en voor ons een geweldige stimulans om door te gaan met het hangen van kasten.

Daarom hebben we in 1982 een werkgroep Kerkuilen opgericht. In totaal waren er ongeveer negen personen bij betrokken. We hebben deze personen verdeeld over drie groepen die elk een afgebakend gebied controleren. Een groep houdt Uden bij, een andere groep Venhorst en Boekel, de laatste groep houdt Odiliapeel en Volkel bij. Op deze manier bestrijken we een heel groot gebied zonder daarbij in de broedtijd elke avond bezet te zijn. Op dit moment zijn er nog steeds ongeveer negen personen binnen de Vogelwacht actief bezig met de Kerkuil.

Topjaar bij ons was 1990 met 12 paren die maar liefst 35 jongen grootbrachten. Ook het afgelopen jaar (1998) hebben we een goed jaar gehad met 10 paren die 31 jongen grootbrachten. Opvallend was dit het groot aantal dubbele broedsels. We hebben twee paren gehad die tweemaal gebroed hebben en een paar die in twee kasten gebroed heeft. We hebben op dit moment ongeveer 38 kasten hangen. Gemiddeld genomen is dus 25% van de kasten bezet. Het is elk jaar weer mooi om bij de kerkuilenkastenbezitters langs te gaan. Velen ken je in de loop der jaren door en door waarbij het mij telkens opvalt dat de bezitters praten over "mijn Kerkuil". Je maakt ook van alles mee, zoals die ene keer dat we bij iemand gingen controleren. Daar aangekomen verklaarde hij dat we niet hoefden te controleren omdat er niets inzat als alleen die Holenduiven. Wij vroegen om toch te mogen kijken waarna we hem drie prachtige jonge Kerkuilen konden laten zien. Zijn reactie hierop: Ja, die heb ik hier wel zien rondvliegen!! Jammer genoeg maak je ook andere dingen mee zoals de jonge Kerkuilen die in de gierput waren gevallen en verdronken of een jonge Kerkuil met een afgezette poot. De Kauwen hadden eerst in deze kast gebroed en daarbij touw naar binnen gesjouwd. Later is de Kerkuil erin gaan broeden maar helaas is dus een jong met zijn poten in het touw terechtgekomen. Hoogtepunt vind ik elk jaar het bezoek bij Hanneke en Leo Roovers. Hanneke tobt al jarenlang met haar gezondheid, zit in een rolstoel en heeft veel pijn. Telkens als wij komen en er bij hun Kerkuilen zitten laten we de jongen aan Hanneke zien. Ze is hier zo intens gelukkig mee dat wij er ook weer veel plezier aan beleven.



<u>Jaar:</u>	<u>Aantal paren:</u>	<u>Aantal jongen:</u>	<u>Gemiddeld:</u>
1981	1	3	3.0
1985	1	1	1.0
1987	2	8	4.0
1988	7	29	4.14
1989	9	32	3.56
1990	12	35	2.98
1991	5	22	4.4
1992	7	21	3.0
1993	7	23	3.29
1994	8	19	2.38
1995	7	19	2.71
1996	7	21	3.0
1997	3	8	2.66
1998	10	31	3.1
<b>Totaal</b>	<b>86</b>	<b>272</b>	<b>3.16</b>

Van 1982 tot en met 1998 hebben we dus in totaal 86 broedparen gehad die 272 jongen grootbrachten. We zijn hier als werkgroep trots op en ik durf zonder overdrijving te stellen dat als wij in 1982 niet met het hangen van kasten begonnen waren de Kerkuilenpopulatie in onze omgeving lager zou zijn. Te hopen is dat de aantallen in 1998 nu doorzetten zodat we in 1999 eens een keer vijftien broedparen hebben. Volgend jaar hoop ik dit te kunnen schrijven.

#### **Resultaten in 1998 in de verschillende gemeentes**

In Zeeland heeft dit jaar 1 paar gebroed die 1 jong heeft grootgebracht. Jammer genoeg zijn hier 2 jonge Kerkuilen doodgegaan voordat ze uitvlogen. In Odiliapeel hebben we dit jaar een fantastisch resultaat gehaald. In totaal brachten 4 paren hier 16 jongen groot. (1 paar dubbel gebroed). Boekel viel dit jaar tegen met maar 1 paar wat 4 jongen grootbracht. Deze vier jongen waren bovendien laag in gewicht toen we ze ringden. Op aanraden van de ringer hebben we toen dode eendagskuikens in de kast gelegd. Dit bleek goed te werken en de jongen zijn allemaal uitgevlogen. In Volkel heeft 1 paar tweemaal gebroed en totaal 5 jongen grootgebracht. In Uden hebben we 2 paren gehad met 5 jongen totaal. Zoals al vernoemd zijn er verschillende dubbele broedparen geweest. Dit duidt erop dat later in het jaar er nog voldoende voedsel (muizen) aanwezig was om te gaan broeden. Te hopen valt dat we geen strenge winter krijgen zodat de muizenstand zich kan handhaven. Als dat gebeurt kan 1999 een prachtig Kerkuilenjaar worden.

John Hermans  
(Coördinator werkgroep Uilen)



## Het eerste jaar zit er op!!

*(Jaar)verslag van de werkgroep Stootvogels*

Terwijl de laatste hand gelegd wordt aan het uitwerken van het eerste jaarverslag, kunnen we nu alvast wel iets verklappen van de resultaten van het eerste jaar van de actieve stootvogelwerkgroep. In de maanden maart tot juli is het veldwerk verricht; broedplaatsen zijn opgespoord en daarna gevolgd totdat de jongen uitgevlogen zijn. Waarnemingen zijn genoteerd op een nestkaart, een standaarddocument dat door het SOVON ontworpen is. Deze kaarten zijn verzameld van de verschillende waarnemingsgroepen.

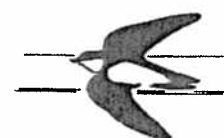
Eén groep (twee personen) heeft de bossen van Odiliapeel geïnventariseerd, een andere groep in de wijdse omgeving van Mariaheide tot aan Erp, Keldonk en ten noorden van Veghel. Een derde groep een gebiedje in de Maashorst, tussen de Brobbelbies en de Udense Dreef. Voorts zijn er waarnemingen gedaan in een gebied tussen het Slingerpad en de Bosdreef. Qua oppervlakte is de Maashorst maar amper voor 10% gecoverd. De opzet, in het eerste jaar, was ook niet om een zo groot mogelijk gebied te inventariseren, maar om de werkgroep draaiende te krijgen ofwel een goede inventarisatiemethode opzetten. Als we het gehele gebied, waarin Vogelwacht Uden actief is, willen bestrijken hebben we zestien waarnemers nodig in plaats van de huidige zes!

De broedplaatsen van de volgende soorten stootvogels behoren tot het werkgebied: De Boomvalk, Buizerd, Havik, Sperwer, Torenavalk en de Wespendif. In onderstaande tabel treft men de resultaten zoals die in 1998 binnen het beperkte waargenomen gebied zijn waargenomen.

Soort:	Aantal nesten:	Uitgevlogen jongen:	Nesthoogte:	Voornaamste nestboom:
Boomvalk	1	1	14 mtr.	populier
Buizerd	6	3	6-8 mtr.	den/eik
Havik	1	1		
Sperwer	12	31	6-7 mtr.	douglas/eik
Torenavalk	5	15	6 mtr.	eik
Wespendif	-	-	-	-
<b>TOTAAL:</b>	<b>25</b>	<b>51</b>		

Vermeldenswaard is zeker, dat de inventarisatiegegevens verwerkt zijn door computer-software, die door Wim Janssen speciaal voor dit project is ontwikkeld.

Aan de hand van de gegevens uit de tabel kan men concluderen dat we nog lang niet alle nesten van stootvogels hebben weten te traceren. Om dit te kunnen bereiken zijn meer mensen nodig, die in de periode maart tot juli het veld ingaan om nesten te zoeken en na te lopen (ongeveer een keer per maand). De werkgroep heeft besloten in 1999 haar waarnemingsgebied niet uit te breiden, maar nieuwe mensen aan te gaan trekken en deze met de bestaande teams ervaring op te laten doen om in een volgend jaar met meerdere teams (van twee personen) te kunnen gaan werken. Voorts is ook vermeldenswaard dat ongeveer de helft van de sperwerjongen geringd en gemeten zijn door





Gertrude van de Elzen. Dit in het kader van een onderzoeksproject van Jan van Diermen, specialist op het gebied van Sperwers.

Is uw belangstelling gewekt? Wilt u meer weten van deze werkgroep? Eén telefoontje naar Piet van der Voort en uw dromen op stootvogelgebied worden bewaarheid. Tot wederhoren!

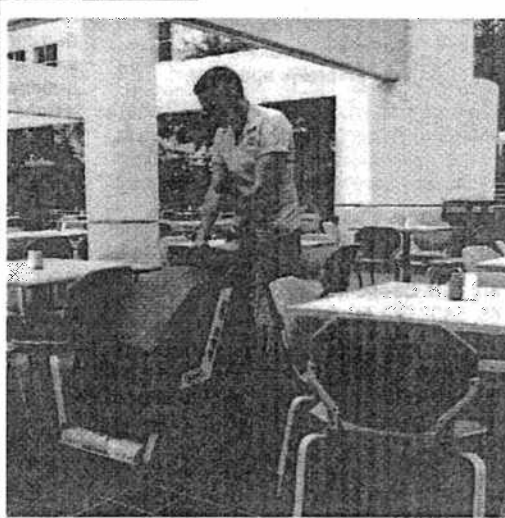
Piet van der Voort,  
Coördinator werkgroep Stootvogels  
(telefoon: 0413-263292)



# De nieuwe "kleintjes" voor uw bedrijf!



De Tennant Compact Serie: handige, ergonomisch verantwoorde en makkelijk te bedienen vloerreinigingsmachines. Kant en klaar of op maat gemaakt. Bij Tennant kunt u terecht voor advies, service en onderhoud.

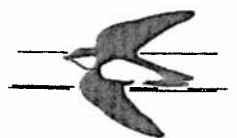


Wilt u meer weten over eigentijds en kostenbesparend vloeronderhoud? Of wilt u een demonstratie? Neem dan contact met ons op:

**Telefoon: 0413-263355**  
**Fax : 0413-265635**



TENNANT EUROPE B.V.  
Verkoop & Service Nederland  
Nijverheidsstraat 4a  
Postbus 263  
5400 AG Uden

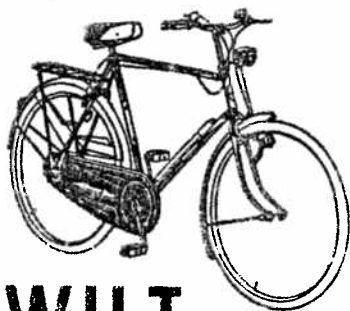


# snijders metaal

SPECIAALZAAK METALEN-  
IJZER WAREN - GEREEDSCHAPPEN

Kapelstraat 1, 5401 EC UDEN  
Telefoon: 0413 - 262780

*Voor al uw  
tweewielers  
en  
reparaties*



## WIM DE WILT

KERKSTRAAT 4 - UDEN - TEL. 262620

## De Bruin

*verzekeringen*

Velmolenweg 87, 5401 HL Uden

Telefoon (0413) 330.999, Telefax (0413) 253.204

*Alle verzekeringen  
en financiële diensten*

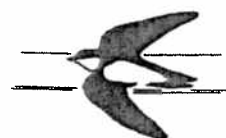


- Tapijt
- Vinyl
- Overgordijnen
- Binnenzonwering
- Behang
- Laminaat

WONING  
**WS**  
STOFFERDER

VAN DER HEIJDEN

Piusplein 2  
5402 EA Uden  
Telefoon  
0413-250510



VOOR SPORTIEVE KLEDING

**W&L BRESSERS**  
marktstraat 12 uden **mannenmode**

Keihard.....  
de bergachtigste



De leadville collectie heeft archeologen in de Braziliaanse jungle en op de Himalaya zonder problemen over scherpe rotspunten en gladde gletsjers geholpen.

Een blokje om met de hond wordt nu wel erg comfortabel.

EXCLUSIEVE DEALER



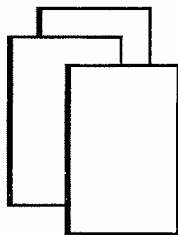
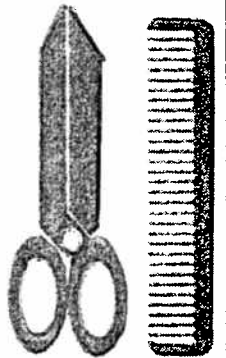
**ZEGERS SHOENEN**

ORANJESTRAAT 3 - UDEN

MOLENWIEKEN 40 - VEGHEL

HERENKAPSALON  
**Léon de Bie**

Lieve Vrouwenplein 9  
5401 AS Uden  
Tel. 04132-62728



boekhandel  
bert van der heijden

Sacramentsweg 4 • 5401 GR Uden • Tel. 0413-260907



# ACTIVITEITEN TAAKGROEPEN VOGELWACHT UDEN E.O.

## HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dia-lezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal taakgroepen, te weten:

### 1. TAAKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

**Coördinator Peter van de Braak, tel.: 0413-253586**

### 2. TAAKGROEP OEVERZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverzwaluwenwand op de voormalige grindafgraving "Hemelrijk" te Volkel. Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverzwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverzwaluwenwand en observatiehut. Voor geïnteresseerden heeft men een gratis brochure beschikbaar waarin alle details zijn vermeld.

**Coördinator Jan-Willem Hermans, tel.: 0413-269804**

### 3. TAAKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de taakgroep de beschikking over ca. 40 kerkuilenkasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Daarnaast worden alle broedgegevens geregistreerd en aan de betreffen de instanties doorgegeven. Het geven van advies en voorlichting behoort eveneens tot de taken.

**Coördinator John Hermans, tel.: 0413-272777**

### 4. TAAKGROEP NESTKASTEN

Deze taakgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name holenbroeders, zoals kool-, pimpel- en zwarte mees, gekraagde roodstaart, vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over ruim tweehonderd nestkasten. Een onderdeel van de activiteiten vormt het inventariseren en administreren van alle broedgevallen.

**Coördinator Henk van den Acker, tel.: 0413-263523**

### 5. TAAKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een vijftal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van kasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de buizerd, havik, sperwer, torenvalk en boomvalk.

**Coördinator Pieter van der Voort, tel.: 0413-263292**

### 6. TAAKGROEP WINTERVOEDERING

De leden van deze taakgroep komen alléén in actie bij uitzonderlijke weersomstandigheden, zoals bij strenge vorst over een langere periode of een dik sneeuwdek. Pas dan kunnen een aantal vogelsoorten onze hulp gebruiken. Op verschillende plaatsen in het buitengebied wordt dan bijgevoerd. De taakgroep legt contacten met diverse instanties die het voedsel verstrekken en bepaalt waar en wanneer bijgevoerd moet worden.

**Coördinatie Bestuur Vogelwacht, tel.: 0413-269804**

### 7. TAAKGROEP CLUBBLAD/PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is "Het Bruujssel". Dit clubblad wordt viermaal per jaar uitgebracht. Hierin is veel te lezen over de activiteiten binnen de vereniging, waarbij diverse leden de pen ter hand nemen om vogelverhalen met anderen te delen. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de vele activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in kranten, radio en televisie.

**Coördinator Peter Noy, tel.: 0413-251691**

### 8. TAAKGROEP VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep is een gezamenlijke activiteit van het I.V.N. en Vogelwacht Uden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven in en rond Uden. Tevens maakt het V.L.U. onderdeel uit van de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt daartoe een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

**Coördinator Willem Peters, tel.: 0413-252529**

